

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ความเป็นมา

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้มีบทบัญญัติที่รับรองสิทธิของ
คนพิการและกำหนดให้ต้องมีแนวนโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวกับผู้พิการไว้ในหลายมาตราด้วยกัน เช่น
มาตรา 30 ที่กำหนดให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย
เท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด
เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ
หรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติ
แห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้ มาตรา 54 ที่กำหนดให้บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพมีสิทธิเข้าถึงและ
ใช้ประโยชน์จากสวัสดิการสังคมอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสม
จากรัฐ และบุคคลวิกลจริตย่อมได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ มาตรา 80(1) ที่กำหนดให้
รัฐต้องดำเนินการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้พิการหรือทุพพลภาพให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและ
พึ่งพาตนเองได้ รวมทั้งมาตรา 303 ที่กำหนดว่า ในวาระเริ่มแรก ให้คณะรัฐมนตรีที่เข้าบริหารราชการ
แผ่นดินต้องดำเนินการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายในการกำหนดรายละเอียดเพื่อส่งเสริมและคุ้มครอง
การใช้สิทธิและเสรีภาพให้เป็นไปตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าว ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่แถลงนโยบาย
ต่อรัฐสภาด้วย

ประกอบกับประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the
Rights of Persons with Disabilities) โดยมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2551 และคณะรัฐมนตรี
มีมติเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2551 มอบให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็น
หน่วยงานหลักในการประสานการดำเนินงานให้เป็นไปตามอนุสัญญาฯ ซึ่งข้อ 4 ของอนุสัญญาดังกล่าว
กำหนดให้รัฐภาคีรับที่จะประกันและส่งเสริมในการทำให้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของ
คนพิการทั้งปวงกลายเป็นจริงอย่างเต็มที่ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติในรูปแบบใดๆ บนพื้นฐานจาก
ความพิการ โดยรัฐภาคีรับที่จะดำเนินการออกมาตรการทางกฎหมาย ทางปกครอง และมาตรการอื่นๆ
ที่เหมาะสมทั้งปวง เพื่อให้มีการปฏิบัติตามสิทธิที่รับรองไว้ในอนุสัญญาฯ และดำเนินการที่
เหมาะสมทั้งปวง รวมทั้งการออกกฎหมาย เพื่อแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมาย กฎระเบียบ จารีตประเพณี
และทางปฏิบัติที่มีอยู่ซึ่งก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ และให้คำนึงถึงการคุ้มครองและส่งเสริม
สิทธิมนุษยชนของคนพิการในนโยบายและแผนงานทั้งปวง ตลอดจนดำเนินการที่เหมาะสม
ทั้งปวงเพื่อขจัดการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการโดยบุคคล องค์กร หรือวิชาใดๆ รวมทั้ง
ข้อ 33 กำหนดให้รัฐภาคีกำหนดหน่วยประสานงานหลักหนึ่งหน่วยงาน หรือมากกว่าหนึ่งหน่วยงาน

ภายในภาครัฐ เพื่อกิจการที่เกี่ยวกับการอนุวัติตามอนุสัญญา ฯ และจะต้องให้ความสำคัญในการจัดตั้งหรือแต่งตั้งกลไกการประสานงานภายในรัฐบาลเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องในภาคส่วนต่างๆ และในระดับต่างๆ โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ ประกอบกับการที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2551 กำหนดแนวนโยบายที่จะมุ่งเน้น แก้ไขปัญหาความยากจน ขจัดการกระทำทารุณ และการเลือกปฏิบัติต่อผู้พิการ ให้การคุ้มครองและส่งเสริมการจัดสวัสดิการทางสังคมที่เหมาะสมแก่ผู้พิการหรือ อทุพพลภาพให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นพึ่งตนเองได้ และมุ่งเน้นจัดระบบงานให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาระบบบริหารผลงานและสมรรถนะของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลในการส่งมอบบริการสาธารณะ จึงมีความจำเป็นต้องทบทวนภารกิจของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพันธกรณีที่มีอยู่ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติได้พิจารณาแล้วเห็นว่ากฎหมายจะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในทุกระดับให้เป็นรูปธรรม สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ และนโยบายของรัฐบาล จึงได้มอบหมายให้คณะผู้วิจัยจากมูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมายศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และยกร่างกฎหมายเกี่ยวกับการ ดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ อันจะทำให้คนพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิในทุกด้านโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ ตลอดจนให้คนพิการได้เข้ามีส่วนร่วมและเป็นพลังของสังคมได้อย่างเต็มที่ต่อไป

1. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวิเคราะห์พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 เกี่ยวกับความ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ และแนวนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้มีประสิทธิผลในการคุ้มครองและพัฒนาสิทธิคนพิการ รวมทั้งศึกษาปัญหาอุปสรรคในส่วนการบังคับใช้กฎหมายของไทยที่ผ่านมา และปรับปรุงยกร่างกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาชีวิตคนพิการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์ การจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ และการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ

2. ขอบเขตการศึกษา

- 2.1 ศึกษาพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 โดยเปรียบเทียบกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการและกฎหมายต่างประเทศอย่างน้อย 3 ประเทศ
- 2.2 ประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อแนวทาง การปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการหรือวิธีการที่ส่งผลให้คนพิการเข้าถึงสิทธิ การจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ และการดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข
- 2.3 ยกร่างกฎหมายตามผลการศึกษาและผลการประชุมสัมมนาฯรับฟังความคิดเห็น
- 2.4 ประชุมสัมมนาฯรับฟังความคิดเห็นจากนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำคนพิการ และผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งรวบรวมแบบแสดงความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมสัมมนา รวมทั้งสอบถามความเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 ปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... ตามข้อเสนอของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และ การประชุมสัมมนาฯรับฟังความคิดเห็น
- 2.6 จัดส่งร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... และกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จสมบูรณ์ พร้อมบทตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายบันทึกวิเคราะห์สรุป บันทึกประกอบร่างพระราชบัญญัติฯ และตารางเปรียบเทียบ

3. วิธีการศึกษาวิจัย

3.1 การศึกษาวิจัยจากเอกสาร

คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยเอกสารทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาเกี่ยวกับการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการ และความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิคนพิการ การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการโดยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ

3.2 การจัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

คณะผู้วิจัยได้จัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติที่รับผิดชอบการบังคับใช้กฎหมาย เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรด้านคนพิการ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มาร่วมให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและยกร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่..) พ.ศ..... ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

4. ผลการศึกษา

4.1 การคุ้มครองสิทธิของคนพิการตามกฎหมายไทย

จากการศึกษากฎหมายไทยที่มีสาระสำคัญเป็นการคุ้มครองสิทธิของคนพิการพบว่า กระจัดกระจายอยู่ตามกฎหมายต่างๆ ทั้งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติต่างๆ โดยกฎหมายที่เป็นหลักในเรื่องนี้ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ซึ่งมีสาระสำคัญเป็นการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมสิทธิของคนพิการ รวมทั้งการห้ามมิให้มีการละเมิดสิทธิคนพิการ ตลอดจนห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ โดยมีการปฏิรูประบบบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและองค์กรคนพิการ และส่งเสริมให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ ได้เสมือนคนปกติทั่วไป

สิทธิของคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ อาจแบ่งออกได้เป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

(1) สิทธิด้านสุขภาพ

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ฯ ได้กำหนดให้คนพิการมีสิทธิได้รับสวัสดิการและความช่วยเหลือจากรัฐเกี่ยวกับการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยการแพทย์ และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมพฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติมาตรา 20 (1) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ

(2) สิทธิด้านการศึกษา

คนพิการมีสิทธิได้รับสวัสดิการและการช่วยเหลือจากรัฐใน ด้านการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติหรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสมในสถานศึกษา เฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษานอกระบบ โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ มีหน้าที่รับผิดชอบ เกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สำหรับคนพิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติ มาตรา 20 (2) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ

(3) สิทธิด้านการทำงาน

คนพิการ มีสิทธิได้รับสวัสดิการและการช่วยเหลือจากรัฐในด้านการทำงาน การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครองแรงงาน มาตรการเพื่อการมีงานทำ ตลอดจนได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ และบริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยี หรือความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อการทำงานและประกอบอาชีพของคนพิการ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนด ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติมาตรา 20 (3)

แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ฯ นอกจากนั้น กฎหมายยังได้กำหนด ให้ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของ งานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ โดยให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐจะต้องรับคนพิการเข้าทำงาน แต่หากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่ได้ รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนด นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ นั้นต้องส่งเงินเข้า กองทุน ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุน ทั้งนี้ ตามที่มาตรา 33 ประกอบกับมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการฯ กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐ นายจ้าง หรือเจ้าของสถาน ประกอบการ ไม่รับคนพิการเข้าทำงานและไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุนมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและ พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้น อาจให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงาน ฝึกงาน หรือให้การ ช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการแทนก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติกำหนดในระเบียบ

(4) สิทธิที่จะไม่ถูกเลือกปฏิบัติและการใช้ชีวิตประจำวัน

(4.1) พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ฯ ได้กำหนดให้คนพิการ มีสิทธิร้องขอให้เพิกถอนการกระทำหรืองดเว้นการกระทำที่เป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อ คนพิการ โดยมาตรา 16 กำหนดให้คนพิการที่ได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะ ที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการมีสิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการ ส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ให้มีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือมิให้กระทำในลักษณะที่เป็น การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ นั้นได้ และ คำสั่งของคณะกรรมการ ฯ ให้ เป็นที่สุด ซึ่งการร้องขอดังกล่าว ไม่ตัดสิทธิผู้ร้องที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิด โดยศาลมีอำนาจกำหนด ค่าเสียหายอย่างอื่น ที่มีใช้ตัวเงินให้แก่คนพิการที่ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมได้ และหาก การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรง ศาลจะกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษให้แก่คนพิการไม่เกินสี่เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริง ด้วยก็ได้ ทั้งนี้ การใช้สิทธิร้องขอหรือฟ้องคดีดังกล่าว คนพิการหรือผู้ดูแล คนพิการอาจขอให้องค์กร ด้านคนพิการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ร้องขอหรือฟ้องคดีแทนได้ และการฟ้องคดีไม่ว่าคนพิการเป็นผู้ฟ้องเองหรือ องค์กรด้านคนพิการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ฟ้องแทนให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียม ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติ มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ฯ

(4.2) คนพิการมีสิทธิในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐในด้านการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น การยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง สิทธิที่จะนำสัตว์นำทาง เครื่องมือหรืออุปกรณ์นำทาง หรือเครื่องช่วยความพิการใด ๆ ติดตัวไปในยานพาหนะหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการเดินทาง และการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ โดยได้รับการยกเว้นค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าเช่าเพิ่มเติมสำหรับสัตว์ เครื่องมืออุปกรณ์ หรือเครื่องช่วย ความพิการดังกล่าว เป็นต้น ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติมาตรา 20 (8) แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและ พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ

นอกจากนี้ มาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้มีการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการกำหนดลักษณะหรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะบริการขนส่ง หรือบริการสาธารณะอื่นให้คนพิการสามารถ เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการ ออกกฎกระทรวงและระเบียบ และมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัตินี้ยังกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้รักษาการตาม พระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ หรือ ประกาศ เพื่อปฏิบัติการตาม พระราชบัญญัตินี้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงนั้น

สำหรับองค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับคนพิการนั้น เนื่องจากการคุ้มครองสิทธิของคนพิการ มีหลายด้าน หน่วยงานที่รับผิดชอบจึงมีหลายหน่วยงาน โดยมีหน่วยงานหลัก 5 หน่วยงาน ได้แก่

1) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (พก.)

มาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติขึ้นเป็น ส่วนราชการในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยไม่มีฐานะเป็นกรม และมี เลขาธิการซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดี เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและบุคลากรของสำนักงานฯ โดยมีอำนาจ หน้าที่ต่าง ๆ เช่น ประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาล ส่วนราชการ หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการ ดำเนินงาน การทำงานร่วมกันในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงานด้านคนพิการเกี่ยวกับการ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ สสำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมและเก็บรักษาข้อมูล

เกี่ยวกับคนพิการ สถานการณ์ของคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อประโยชน์ต่อการป้องกัน การรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และจัดทำแผนงานวิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ประเมินผลเสนอต่อ คณะกรรมการฯ จัดทำแผนงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการเพื่อเสนอต่อ คณะกรรมการฯ เป็นต้น นอกจากนี้ มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ ยังได้กำหนดให้เลขาธิการสำนักงานฯ ทำหน้าที่กรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติด้วย

2) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป็นหน่วยงานระดับกรมซึ่งอยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการตามมาตรา 10 (4) แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งข้อ 1 แห่งกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริมการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และมีอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ เช่น จัดทำข้อเสนอนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษา มาตรฐาน การจัดการศึกษา และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง และ ดำเนินการเกี่ยวกับการสนับสนุนทรัพยากร การจัดตั้ง การจัดสรรทรัพยากร และบริหารงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น ทั้งนี้ ข้อ 2 (7) แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ ได้กำหนดให้มีการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานฯ โดยกำหนดให้มีสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งข้อ 3 (7) แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ กำหนดให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีอำนาจหน้าที่ เช่น จัดทำข้อเสนอแนะและแผนการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งประเมิน และรายงานผลดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส จัดระบบสื่อและ สิ่งอำนวยความสะดวก ดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น

นอกจากนี้ มาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ยังกำหนดให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ เช่น ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในสถานศึกษา รวมทั้งประเมินและ รายงานผลต่อคณะกรรมการ วิจัยและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของคนพิการ ผลิต วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เป็นต้น

3) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ตามมาตรา 17 (3) แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ซึ่งข้อ 1 แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีภารกิจเกี่ยวกับการให้บริการสังคม การสังคมสงเคราะห์ แก่ผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ คนไร้ที่พึ่ง ผู้ประสบปัญหาทางสังคม โดยการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาในรูปแบบของสถานสงเคราะห์และการประสานงานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนและท้องถิ่นจัดสวัสดิการสังคม เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายที่มีปัญหาทางสังคมสามารถ ดำรงชีวิตและพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนี้ ยังมีอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ เช่น พัฒนารูปแบบและวิธีการในการ ให้บริการสวัสดิการและการสังคมสงเคราะห์ในแต่ละกลุ่มเป้าหมายให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด จัดบริการสวัสดิการสังคม ให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาแก่ผู้ประสบปัญหาทาง สังคม กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่มีปัญหาทางสังคม เป็นต้น ทั้งนี้ ข้อ 2 (2) แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วน ราชการกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการฯ ได้กำหนดให้มีการแบ่งส่วนราชการภายในกรมฯ โดยกำหนดให้มีสำนักบริการสวัสดิการสังคม ซึ่งข้อ 3 (2) แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพัฒนา สังคมและสวัสดิการฯ ได้กำหนดให้สำนักบริการสวัสดิการสังคมมีอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ เช่น กำหนดและ พัฒนามาตรฐานให้บริการสวัสดิการสังคมในพื้นที่ ให้บริการด้านเด็ก เยาวชน สตรี คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส หรือบุคคลอื่น ให้บริการแก่ผู้ประสบปัญหาตามบ้านและใช้ชุมชนเป็นฐานในการให้บริการ เป็นต้น

4) กรมการแพทย์

เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ตามมาตรา 43 (3) แห่งพระราชบัญญัติ ปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ซึ่งข้อ 2 แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2552 ได้กำหนดให้กรมการแพทย์มีภารกิจในการพัฒนาวิชาการด้านการ บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ฝ่ายกาย โดยมีการศึกษา วิจัย พัฒนาและถ่ายทอด องค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่เหมาะสม การเพิ่มพูนความรู้และและทักษะการปฏิบัติงาน แก่บุคลากรทางการแพทย์เฉพาะทางที่มีคุณภาพ รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ เช่น ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการแพทย์และแพทย์เฉพาะทาง กำหนดและพัฒนา คุณภาพมาตรฐานในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์และแพทย์เฉพาะทาง ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการแพทย์และแพทย์เฉพาะทางแก่สถานบริการสุขภาพทั้ง ภาครัฐและเอกชน เป็นต้น ทั้งนี้ ข้อ 3 (8) แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการแพทย์ฯ ได้กำหนดให้มีการแบ่งส่วนราชการภายใน โดยกำหนดให้มีศูนย์สิรินธรเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพ

ทางการแพทย์แห่งชาติ ซึ่งข้อ 13 แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการแพทย์ ได้กำหนดให้ ศูนย์สิทธิบัตรเพื่อการฟื้นฟู สมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ เช่น ให้บริการฟื้นฟู สมรรถภาพทางการแพทย์แก่ผู้พิการและผู้ป่วยตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการแพทย์ด้านการฟื้นฟู สมรรถภาพทางการแพทย์ โดยเฉพาะในกลุ่มคนพิการ ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี ทางการแพทย์ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ โดยเฉพาะในกลุ่มคนพิการแก่สถานบริการ สุขภาพทั้งภาครัฐและเอกชน

5) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน ตามมาตรา 35 (4) แห่งพระราชบัญญัติ ปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ซึ่งข้อ 1 แห่ง กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมพัฒนา ฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้กรมพัฒนาฝีมือแรงงานมีภารกิจเกี่ยวกับการ พัฒนาฝีมือแรงงาน ศักยภาพกำลังแรงงาน และผู้ประกอบการ เพื่อพัฒนากำลังแรงงานให้มีฝีมือ ได้มาตรฐานในระดับสากล และส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ เช่น พัฒนาฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ดำเนินการ ส่งเสริมการทดสอบมาตรฐานและแข่งขันฝีมือแรงงาน ดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน ศักยภาพ และการเป็นผู้ประกอบการ เป็นต้น ทั้งนี้ ข้อ 2 (10) แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมพัฒนาฝีมือแรงงานฯ ได้กำหนดให้มีกองส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพแรงงานและผู้ประกอบการ ซึ่งข้อ 3 (3) ได้กำหนดให้กองส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพแรงงานและผู้ประกอบการ มีอำนาจหน้าที่ ต่าง ๆ เช่น ส่งเสริมการพัฒนานิสัยอุตสาหกรรมและองค์ความรู้เสริมในการพัฒนาศักยภาพแรงงาน ส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการ ส่งเสริมและพัฒนาแรงงาน สตรี เยาวชน คนพิการ และกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เป็นต้น

4.2 การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของคนพิการ

จากการศึกษากฎหมายระหว่างประเทศ คือ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ และ อนุสัญญา ฉบับที่ 159 ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ กฎหมาย ฝรั่งเศส กฎหมายอังกฤษ กฎหมายสิงคโปร์ กฎหมายสหรัฐอเมริกา และกฎหมาย เขตบริหารพิเศษ ฮองกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ทั้งในแง่กฎหมายที่ใช้บังคับ วิธีการดำเนินการ และองค์กรที่มี หน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิของคนพิการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้เหมาะสมกับระบบกฎหมายไทย สามารถสรุปหลักการของ กฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศได้ดังนี้

(1) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการมีวัตถุประสงค์เพื่อรับรองการใช้สิทธิของคนพิการที่มีการรับรองอยู่แล้วในอนุสัญญาอื่น ๆ โดยไม่ได้สร้างสิทธิใด ๆ ขึ้นใหม่สำหรับคนพิการ จะเห็นได้จาก มาตรา 1 ของอนุสัญญา ที่บัญญัติถึงความมุ่งประสงค์เพื่อส่งเสริม คุ้มครอง และประกันให้คนพิการ ได้ใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างเต็มที่และเท่าเทียมกัน ตลอดจนส่งเสริมการเคารพ ในศักดิ์ศรีของตนเอง คนพิการตามความหมายในอนุสัญญานี้ หมายความว่า บุคคลที่มีความบกพร่อง ทางร่างกาย ทางจิตใจ ทางสติปัญญา หรือประสาทสัมผัสในระยะยาว ประกอบกับอุปสรรคต่างๆ ทำให้ไม่สามารถมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น โดยมี หลักการสำคัญของอนุสัญญา ดังนี้

- 1) การเคารพในศักดิ์ศรีของตนเอง
- 2) การไม่เลือกปฏิบัติ
- 3) การมีส่วนร่วมและการอยู่ในสังคม
- 4) การเคารพในความแตกต่างและการยอมรับคนพิการ
- 5) ความเท่าเทียมในโอกาส
- 6) การเข้าถึง
- 7) ความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง
- 8) การเคารพในความสามารถในการพัฒนาของเด็กพิการ

คนพิการมีสิทธิต่างๆ เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป ซึ่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ ได้ยืนยันอีกครั้งหนึ่ง ดังนี้

1) สิทธิในชีวิต ซึ่งเป็นสิทธิที่มีมาตั้งแต่เกิดของมนุษย์ รัฐภาคีต้องดำเนินมาตรการ ที่จำเป็นเพื่อประกันว่าคนพิการจะได้ใช้สิทธินี้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ในสถานการณ์ที่มีอันตราย เช่น การขัดแย้งด้วยอาวุธ วิกฤติการณ์สิทธิมนุษยชน หรือ ภัยธรรมชาติ รัฐภาคีต้องดำเนินมาตรการ ที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของคนพิการ ทั้งนี้ เป็นไปตามพันธกรณีที่มีอยู่ตามกฎหมาย ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยมนุษยธรรม และกฎหมายระหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

2) สิทธิจะได้รับการยอมรับว่ามีสภาพบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน คนพิการมีสภาพบุคคล ที่ได้รับการยอมรับในทุกสถานที่ย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น โดยรัฐภาคีต้องดำเนินมาตรการที่ เหมาะสมในการจัดให้คนพิการเข้าถึงการสนับสนุนที่ตนต้องการในการใช้ความสามารถทางกฎหมาย

3) สิทธิในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม คนพิการมีความสามารถที่จะเข้าสู่ กระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ซึ่งรวมถึงกระบวนการพิจารณาและการจัดการ

ที่เหมาะสมกับวัย เพื่ออำนวยความสะดวกในการมีส่วนร่วมของคนพิการในกระบวนการยุติธรรม ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะพยานบุคคล ในการนี้ รัฐภาคีอาจส่งเสริมให้มีการจัดศึกษาอบรมเกี่ยวกับหน่วยงานทางยุติธรรม เจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์แก่คนพิการด้วย

4) คนพิการมีสิทธิที่จะไม่ตกอยู่ภายใต้การทรมาน โทษหรือการกระทำที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือถูกดูหมิ่นศักดิ์ศรี นอกจากนี้ ยังมีให้ใช้บุคคลที่ไม่ได้ให้ความยินยอมในการทดลองทางวิทยาศาสตร์ หรือทางการแพทย์

5) คนพิการมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์ การใช้ความรุนแรงหรือการปฏิบัติที่เลวร้าย ทั้งในสถานของตนเองหรือภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐภาคีต้องจัดให้มีกฎหมายหรือนโยบายเฉพาะสำหรับสตรีและเด็ก

6) คนพิการทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการเคารพในสภาพร่างกายและจิตใจของตน อย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น

7) สิทธิในการเดินทางและมีสัญชาติ คนพิการมีสิทธิในการเดินทางได้อย่างเสรี มีสิทธิจะเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย และสิทธิในการมีสัญชาติ โดยรัฐภาคีต้องดูแลให้คนพิการได้รับสัญชาติหรือเปลี่ยนสัญชาติ และคนพิการจะไม่ถูกเพิกถอนสัญชาติโดยอำเภอใจหรือด้วยเหตุจากความพิการ สำหรับเด็กพิการมีสิทธิที่จะได้รับการจดทะเบียนชื่อ สัญชาติ และมีสิทธิที่จะได้รู้จักและเลี้ยงดูโดยผู้ปกครอง

8) รัฐภาคียอมรับในสิทธิที่จะอยู่ในสังคมของคนพิการ โดยต้องมีมาตรการที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมเพื่ออำนวยความสะดวกแก่คนพิการในการมีชีวิตและมีส่วนร่วมในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องดูแลให้คนพิการมีสิทธิที่จะเลือกถิ่นที่อยู่ และบุคคลที่จะอยู่ด้วย ซึ่งจะต้องไม่มีการบังคับให้อยู่ในสภาพแวดล้อมพิเศษ คนพิการต้องเข้าถึงบริการต่าง ๆ ทั้งที่พักอาศัย สถานอื่นและต้องมีการดัดแปลงบริการหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความจำเป็นของคนพิการ

9) คนพิการมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือในการเคลื่อนไหวก โดยรัฐต้องสนับสนุนความช่วยเหลือในการเคลื่อนไหวก เช่น อุปกรณ์ เทคโนโลยี คนนำทาง สัตว์นำทาง ตลอดจนสนับสนุนให้ภาคเอกชนผลิตอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีที่ช่วยในการเคลื่อนไหวกของคนพิการให้แก่คนพิการตามวิธีการและเวลาที่เลือกไว้ในราคาพอสมควร

10) คนพิการไม่ว่าจะมีถิ่นที่อยู่หรือสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างไร ย่อมไม่อาจถูกแทรกแซงความเป็นส่วนตัว ครอบครัว ถิ่นที่อยู่ หรือการติดต่อสื่อสารใดๆ จากการกระทำโดยอำเภอใจหรือโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

11) รัฐภาคียอมรับสิทธิทางการศึกษาของคนพิการ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติและอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ทั้งนี้ รัฐภาคีต้องดูแลไม่ให้คนพิการถูกกีดกันจากระบบการศึกษาทั่วไป ด้วยเหตุจากความพิการ เด็กพิการต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับระดับประถมศึกษา ซึ่งไม่เสียค่าใช้จ่าย หรือระดับมัธยมศึกษา

12) คนพิการมีสิทธิที่จะมีสุขภาพที่ดีเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ รัฐต้องดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อประกันว่าคนพิการจะเข้าถึงบริการสาธารณสุขและการฟื้นฟูสมรรถภาพ

13) รัฐภาคีต้องดำเนินมาตรการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและรักษาไว้ซึ่งความเป็นอิสระ และใช้ความสามารถทางร่างกาย ทางจิตใจ ทางสังคม และทางวิชาชีพได้อย่างเต็มที่ ตลอดจนทำให้คนพิการสามารถเป็นส่วนหนึ่งและเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในการดำรงชีวิต

14) คนพิการมีสิทธิที่จะมีงานทำอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีงานทำตามที่ได้เลือกและเพียงพอแก่การดำรงชีพ และการได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงาน ตลอดจนทำงานในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเข้าถึงของคนพิการ

15) คนพิการมีสิทธิที่จะมีมาตรฐานความเป็นอยู่ เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย ที่เพียงพอสำหรับตนเองและครอบครัว นอกจากนี้ รัฐภาคีต้องยอมรับสิทธิของคนพิการที่จะได้รับความคุ้มครองทางสังคม โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ

16) รัฐภาคีต้องให้คนพิการสามารถใช้สิทธิทางการเมืองได้อย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น เพื่อที่คนพิการเองหรือโดยผู้แทนจะได้มีส่วนร่วมทางการเมือง

17) คนพิการมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม นันทนาการและกีฬา โดยรัฐภาคีต้องดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น

นอกจากสิทธิต่างๆ ดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ ยังบัญญัติถึงเสรีภาพต่างๆ ของคนพิการด้วย เช่น เสรีภาพและความมั่นคงปลอดภัยของบุคคล ซึ่งกำหนดให้รัฐภาคีต้องดูแลให้คนพิการมีเสรีภาพและความมั่นคงปลอดภัยเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป โดยไม่อาจลิดรอนเสรีภาพโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือตามอำเภอใจ การลิดรอนเสรีภาพต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ โดยไม่อาจนำเหตุแห่งความพิการมาจำกัดสิทธิเสรีภาพได้ รวมทั้งเสรีภาพในการพูด การแสดงความคิดเห็น และการเข้าถึงข้อมูล รัฐภาคีต้องดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้คนพิการสามารถใช้เสรีภาพในการพูดและการแสดงความคิดเห็นได้ ซึ่งรวมถึงการขอหรือรับข้อมูล ข่าวสาร ความคิดเห็น โดยวิธีการที่ได้เลือกไว้ตามมาตรา 21 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ ซึ่งได้ให้ความหมายของการติดต่อสื่อสาร (communication) หมายความว่ารวมถึง การสื่อสารด้วยวาจา

การแสดงใจความ อักษรเบรลล์ การสื่อสารด้วยการสัมผัส ตัวพิมพ์ขนาดใหญ่ สื่อผสมที่สามารถเข้าถึงได้ สื่อเสียง รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอื่น

ทั้งนี้ รัฐภาคีมีพันธกรณีที่จะต้อง

- 1) รับรองและส่งเสริมการใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของคนพิการ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นเหตุมาจากความพิการ
- 2) ยอมรับความเท่าเทียมกันของบุคคล
- 3) ดำเนินมาตรการให้สตรีพิการ และเด็กหญิงได้ใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกัน
- 4) ดำเนินมาตรการเพื่อรับรองการใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของเด็กพิการอย่างเท่าเทียมกัน
- 5) ดำเนินมาตรการต่าง ๆ ที่เหมาะสมเพื่อให้ตระหนักถึงสถานการณ์และทัศนคติต่อคนพิการ
- 6) ดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้คนพิการได้เข้าถึงสิ่งต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น
- 7) รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาจัดทำนโยบายให้เกิดผลสำเร็จตามที่กำหนด

ในอนุสัญญาฯ

- 8) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ
- 9) จัดให้มีหน่วยติดต่อประสานงาน เพื่อติดตามบังคับใช้อนุสัญญาฯ
- 10) จัดทำรายงานมาตรการต่าง ๆ ที่ได้ใช้เพื่อปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีอยู่ตามอนุสัญญาฯ (2 ปี นับแต่วันที่อนุสัญญาฯ มีผลบังคับใช้สำหรับรัฐนั้นและต่อไปทุก 4 ปี)

ซึ่งอนุสัญญาฯได้กำหนดระบบการติดตามผลการดำเนินการของรัฐภาคี คือ 1) การประชุมรัฐภาคีที่จะจัดขึ้นทุก 2 ปี หรือตามที่ตกลงกัน 2) รายงานของรัฐภาคี โดยมีคณะกรรมการสิทธิคนพิการทำหน้าที่ตรวจสอบรายงานของรัฐภาคี โดยจะมีคำแนะนำและข้อเสนอแนะทั่วไปที่เหมาะสมแก่รัฐภาคี ซึ่งรัฐภาคีต้องให้สาธารณชนเข้าถึงรายงาน คำแนะนำ และข้อเสนอแนะทั่วไปด้วย และคณะกรรมการฯ อาจส่งรายงานของรัฐภาคีที่มีการร้องขอความช่วยเหลือทางเทคนิคไปยังทบวงการชำนัญพิเศษ กองทุน หรือโครงการต่าง ๆ ของสหประชาชาติ สำหรับรัฐที่เข้าเป็นภาคีในพิธีสารจะทำให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจรับและตรวจสอบคำร้องทุกข์จากการละเมิดบทบัญญัติของอนุสัญญาฯว่าด้วยสิทธิคนพิการได้

(2) อนุสัญญา ฉบับที่ 159 ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ

องค์การแรงงานระหว่างประเทศได้ขึ้นทะเบียนประเทศไทยเป็นประเทศที่เฝ้าดูการปฏิบัติตามอนุสัญญา ฉบับที่ 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงานคนพิการ เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ.2550 ซึ่งทำให้ประเทศไทยจะต ้องปฏิบัติตามข ้อบังคับของอนุสัญญาดังกล ่วตั้งแต ่ วันที่ 11 ตุลาคม

พ.ศ.2551 เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของอนุสัญญา คือ เพื่อส่งเสริมการคุ้มครอง และการยอมรับการจ านองคนพิการที่ เข้มกับบุคคลปกติทั่วไปตามหลักสิทธิมนุษยชน เสรีภาพขั้นพื้นฐาน และเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็ นมนุษย์ ไม่เลือกปฏิบัติ ส่งเสริมการมีส วนร่วมและอยู่ร่วมกันในสังคม เคารพในความแตกต่างและให้ ้ยอมรับคนพิการ มีความ เข้มในการเข้าถึงข้อมูล มีความเท่าเทียมกันระหว ายชาย และหญิง และให้ความเคารพในการพัฒนาขีดความสามารถและสิทธิของเด็กพิการเพื่อเป็ นที่ปรารถนาของ คุ้มครองความมีลักษณะเฉพาะของพวกเขา

สาระสำคัญของอนุสัญญา ฉบับที่ 159 สรุปได้ ดังนี้

1) รัฐภาคีต้องกำหนดนโยบายแห่งชาติ ในเรื่องการพิทักษ์ชีพและการจ านองคนพิการ เพื่อให้ ้ไปใช้ ปฏิบัติ และให้ ้การทบทวนเป็ นระยะ ๆ โดยให้ ้เป็ นไปตามเงื่อนไข แนวปฏิบัติและความเป็ นไปได้ของประเศ โดยนโยบายดังกล่าว จะต้องมุ่งหมายเพื่อเป็ นที่รับรองวามั ติการต าย ๆ ที่เหมาะสมเพื่อการพิ ทักษ์ชีพได้ จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ ดัดคนพิการทุกประเภท มีจุดมุ่งหมายเพื่อส ่งเสริมการจ านองในตลาดแรงงานที่เป็ นโอกาสให้ แก่คนพิการและตั้งอยู่บนหลักการในเรื่องโอกาสที่เท ียมกันระหว ายคนงานพิการและคนงานทั่วไป โดยเคารพต่อความเท ียมกันในการปฏิบัติ ดัดคนพิการทั้งชายและหญิง มาตรการพิเศษ ซึ่งมุ่ง ้ให้ ้เกิดความเท ียมกันในการปฏิบัติระหว ายคนงานพิการและคนงานอื่น ๆ ต อย่างไม่ดีไว้ เป็ นที่เลือกปฏิบัติต ้นงานอื่น ๆ

2) องค์กั ฐแห่งของนายจ านองและองค์กั ฐแห่งของคนงานต ้องได้ ้การปรึกษาหารือ ในเรื่องการนำนโยบายที่กล ่วไว้ข้างต ้นไปปฏิบัติ รวมถึงมาตรการที่นำมาใช้ เพื่อส ่งเสริมความร วมมือ และการประสานงานระหว ายองค์กั ฐภาครัฐและภาคเอกชนในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการพิ ทักษ์ชีพ ต้องปรึกษาหารือกับองค์กั ฐแห่งของคนพิการ

3) รัฐภาคีต ้องดำเนินการตามขั้นตอนอันจำเป็ น เพื่อให้เกิดผล โดยให้ ้เป็ นไปตามกฎหมาย หรือข้อ ้บังคับ หรือวิธีการอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับเงื่อนไขและแนวปฏิบัติแห่งชาติ

4) เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจต้องใช้มาตรการต าย ๆ เพื่อจัดให้ ้การแนะแนวอาชีพการต ้อชีพ การบรรจ านอง และบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส ่งรวมทั้ง ประเมินผลการ ดำเนินงานเพื่อให้ คนพิการมีความมั่นคง ในการจ านองและมีความก ้สนใจในอาชีพ การบริการที่ มีอยู่ ้ให้ ้รับคนงาน โดยทั่วไปต ้องปรับตามความจำเป็ นที่ ้จะเป็ นไปได้และเหมาะสม

5) มาตรการ ต าย ๆ ต ้องมีการดำเนินการเพื่อส ่งเสริมให้ ้มีการก ้ตั้งและ การพัฒนา การพิ ทักษ์ชีพ และการบริการจัดหางาน แก่คนพิการในพื้นที่ชนบทและชุมชนที่เป็ นไกล

6) รัฐภาคีตกลงเป็นอิสระในการจัดฝึกอบรมและการจัดให้ มีบริการภาค การพ ุฒิสมรรถภาพ และเจ ุชนา ุชอื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการรับผิดชอบเกี่ยวกับการแนะแนว อาชีพ การฝึกรวมอาชีพ การบรรจุงาน และการจ ุชงานคนพิการ

(3) กฎหมายฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสได้ให้ความสำคัญกับคนพิการมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว โดยเริ่มให้ความสำคัญกับความพิการอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการทหารก่อนและขยายขอบเขตไปจนถึงการรับรองสิทธิของคนพิการและการเยียวยาให้ความช่วยเหลือความรับผิดชอบต่อคนพิการเป็นภารกิจหน้าที่ที่รัฐต้องให้ความสำคัญและรัฐควรมีการกำหนดแนวนโยบายดังกล่าวให้สอดคล้องหรือสะท้อนว่ารัฐให้ความสำคัญกับคนพิการ

รัฐบัญญัติว่าด้วยความเสมอภาคในสิทธิ และโอกาส การมีส่วนร่วม และความเป็นพลเมืองของคนพิการ ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2005 เป็นกฎหมายสำคัญเพื่อปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการรับรองสิทธิของคนพิการให้สอดคล้องกับแนวคิดและสภาพการณ์ปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ การให้คนพิการ พึ่งพาตนเองได้ มุ่งเน้น การแก้ไขที่ปัจจัยหลักสำคัญ 3 ประการ คือ สุขภาพ การศึกษา และการประกอบอาชีพ เพื่อให้คนพิการมีอิสระในการวางแผนชีวิตของตนเอง โดยรัฐให้ความช่วยเหลือทางการเงิน เพื่อปรับระดับเงินรายได้ของคนพิการและให้โอกาสคนพิการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างแท้จริง จึงได้มีการปรับปรุงเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่การศึกษาสำหรับเด็กและวัยรุ่นพิการ รวมไปถึงการประกอบอาชีพ การขนส่งโดยสาร และกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ

กฎหมายได้วางหลักเรื่องความรับผิดชอบร่วมกันขององค์กรระดับชาติทุกภาคส่วนเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการ โดยกำหนดบังคับให้ต้องมีการรับรองให้คนพิการมีช่องทางที่สามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและสามารถใช้สิทธิในฐานะพลเมืองได้เช่นเดียวกับพลเมืองทุกคน นอกจากนี้ รัฐจะต้องรับรองความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อคนพิการในทุกท้องที่และจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายระยะยาวสำหรับการปฏิบัติดังกล่าวด้วย (มาตรา L. 114-1 ประมวลกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางสังคมและครอบครัว) คนพิการมีสิทธิได้รับการชดเชยผลกระทบอันเนื่องมาจากข้อเสียเปรียบที่เป็นอุปสรรค ไม่ว่าจะเป็นโดยกำเนิดหรือโดยลักษณะของความบกพร่องทางร่างกายหรือปัญญา อายุหรือวิถีการดำรงชีวิต กฎหมายได้มีการวางแนวทางการชดเชยผลกระทบดังกล่าว ได้แก่ การรับรองบุตร การเข้าเรียนในสถานศึกษา การได้รับข้อมูล การศึกษา การประกอบอาชีพ การจัดระเบียบเรื่องที่พักอาศัยหรือการวางกรอบการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้สามารถทำหน้าที่ในฐานะที่เป็นพลเมืองและใช้ความสามารถที่มีอยู่ของตนเอง มาตรา L. 114-1 ยังมีวัตถุประสงค์ในการรับรองให้คนพิการสามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามความสามารถของตน และ เป็นการรับรองให้ความช่วยเหลือและการสนับสนุนแก่ครอบครัวและผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับคนพิการ เพื่อที่จะอำนวยความสะดวกในการเดินทาง

หรือเคลื่อนย้ายของคนพิการ และกำหนดให้มีการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อพัฒนาปรับปรุงบริการขนส่งมวลชนสาธารณะหรือปรับปรุงการจัดระเบียบให้เหมาะสมขึ้นเป็นลำดับในเรื่องมาตรฐานหลักเกณฑ์ของการสร้างยานพาหนะเพื่อการบริการสาธารณะ รวมทั้งการจัดระเบียบเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะในเขตใจกลางเมืองจะต้องจัดการให้คนพิการสามารถเข้าใช้ประโยชน์ในสถานที่ดังกล่าวได้ด้วย

ประเทศฝรั่งเศสได้กำหนดแนวนโยบายของรัฐเกี่ยวกับคนพิการปีน 4 เรื่องหลักที่สำคัญ คือ นโยบายเกี่ยวกับ สุขภาพ การศึกษา การทำงาน และการดำรงชีวิตประจำวัน โดยมีองค์กรหลักที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับคนพิการ ดังนี้

1) รัฐโดยผ่านทางกระทรวงที่มีหน้าที่ในการดูแล (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสุขภาพ ครอบครัว และคนพิการ) การเตรียมการและการนำนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันด้านสุขภาพ การทำประกันสุขภาพและการผดุงครรภ์ เกี่ยวกับครอบครัว เด็ก และการให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการในการเข้าสู่สังคมและการประกอบอาชีพ

2) รัฐมนตรีที่รับผิดชอบด้านคนพิการ ดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสุขภาพ ครอบครัว และคนพิการ

3) หน่วยงานที่รับมอบอำนาจระหว่างรัฐมนตรี และรัฐมนตรีทุกกระทรวงและหน่วยงานบริการด้านต่าง ๆ ในกำกับร่วมกันจัดทำแนวนโยบายของรัฐบาลในส่วนที่อยู่ในอำนาจของตนนำไปสู่การปฏิบัติการ

4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับชุมชนและการรวมกลุ่มของชุมชน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับด้านกาให้ความช่วยเหลือทางสังคมแก่เด็กและคนพิการ

5) คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านคนพิการ จัดตั้งขึ้นโดยองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐรับผิดชอบในการประเมินสถานการณ์เกี่ยวกับความพิการเพื่อกำหนดในแผนระดับประเทศและแผนระดับท้องถิ่น ทั้งนี้ องค์ประกอบของคณะกรรมการที่ปรึกษาดังกล่าวประกอบด้วยตัวแทนจากส่วนที่เป็นมูลนิธิ องค์กรด้านการพิทักษ์สังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐ

6) คณะกรรมการกำหนดแนวทางและประเมินผล การรับรองสถานะความพิการ การกำหนดแนวทางให้แก่คนพิการ และการดำเนินการให้ความช่วยเหลือเป็นงานที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการกำหนดแนวทางและประเมินผล

7) มูลนิธิคนพิการ มูลนิธิประเภทดังกล่าวนี้เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคล ซึ่งประกอบด้วยคนพิการเป็นส่วนใหญ่ หรือครอบครัวและเพื่อนพ้องของคนพิการ รวมทั้งตัวแทนในการเจรจาจากหน่วยงานที่ใช้อำนาจรัฐในทุกระดับ

รัฐบัญญัติ ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2005 ซึ่งเป็นกฎหมายสำคัญและสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการที่กว้างไกลของกฎหมายเกี่ยวกับคนพิการ โดยบัญญัติถึงความเสมอภาคด้านสิทธิและโอกาสของคนพิการ การมีส่วนร่วมและสถานะความเป็นพลเมืองของคนพิการ โดยเป็นการพัฒนาตั้งแต่เรื่องที่เป็นรากฐานเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของคนพิการ ซึ่งเนื้อหาตามกฎหมายดังกล่าวจะไปปรากฏแทรกอยู่ในประมวลกฎหมายของฝรั่งเศสในด้านต่าง ๆ เช่น ประมวลกฎหมายว่าด้วย มาตรการทางสังคมและครอบครัว ประมวลกฎหมายว่าด้วย การศึกษา ประมวลกฎหมายว่าด้วย สวัสดิการสังคม ประมวลกฎหมายว่าด้วยสุขภาพแห่งชาติฉบับปรับปรุงใหม่ ประมวลกฎหมายแรงงาน ประมวลกฎหมายว่าด้วยท้องถิ่น ประมวลกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร เป็นต้น

สาระสำคัญของรัฐบัญญัติฯ กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับคนพิการในเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) การศึกษาสำหรับเด็กทุกคนที่มีสภาพความพิการให้ได้รับสิทธิในการลงทะเบียน เช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไปในโรงเรียนที่ใกล้ที่สุดกับที่สถานที่พักอาศัย
- 2) การทำงานกำหนดเงื่อนไขที่กำหนดให้บริษัทที่มีคนทำงานมากกว่า 20 คน ต้องรับคนงานที่พิการเข้าทำงานไม่น้อยกว่าร้อยละ 6 และเพิ่มบทกำหนดโทษ เพื่อที่จะสร้างความร่วมมือและความเข้าใจอันดีให้กับผู้ว่าจ้างของภาครัฐ
- 3) สิทธิในการได้รับการชดเชยได้วางหลักเรื่องสิทธิในการได้รับการชดเชยจากสภาพความพิการ มาตรการชดเชยที่จัดทำให้หมายความรวมถึงความต้องการความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมทางเทคนิคหรือสัตว์ช่วยนำทาง การจัดระเบียบเกี่ยวกับที่พักอาศัยหรือยานพาหนะ ขึ้นอยู่กับแนวทางการดำเนินชีวิตของคนพิการนั้น
- 4) ความสามารถในการเข้าถึงบริการกำหนดมาตรการการมีส่วนร่วมของคนพิการกับการดำเนินชีวิตของคนเมือง และกำหนดเงื่อนไขบังคับให้ต้องจัดให้คนพิการสามารถเข้าถึงอาคารและการขนส่งมวลชนได้ โดยกำหนดให้ต้องดำเนินการดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 10 ปี
- 5) ศูนย์ดูแลคนพิการประจำจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ด้านการดูแลและการให้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่คนพิการและสมาชิกในครอบครัวของคนพิการ รวมทั้งการสร้าง ความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจจากคนในสังคมต่อคนพิการ

(4) กฎหมายอังกฤษ

ประเทศอังกฤษได้ลงนามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ เมื่อวันที่ 30 มีนาคม ค.ศ. 2007 และได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน ค.ศ. 2009 ซึ่งรัฐบาลของประเทศอังกฤษตั้งเป้าหมายไว้ว่า คนพิการของประเทศอังกฤษจะต้องได้รับความเท่าเทียมในสังคมเหมือนกับคนทั่วไปภายในปี 2025

กฎหมายหลักที่ให้ความคุ้มครองแก่คนพิการของประเทศอังกฤษ คือ Disability Discrimination Act 1995 และที่แก้ไขเพิ่มเติมในปี 2005 หรือที่เรียกว่าโดยย่อว่า DDA ให้ความคุ้มครอง แก่คนพิการ จากการเลือกปฏิบัติและการตกเป็นเหยื่อในด้านการทำงาน สินค้าและบริการ การศึกษา และการขนส่ง

1. นโยบายของรัฐเกี่ยวกับคนพิการ

1.1 ด้านสุขภาพ คนพิการมีสิทธิได้รับบริการในด้านสุขภาพและสังคม (Health and Social Care) เหมือนบุคคลทั่วไป รวมถึงได้รับสิทธิตามบทบัญญัติพิเศษที่กำหนดไว้ใน DDA ซึ่งกำหนด ให้คนพิการได้รับบริการด้านสุขภาพและสังคม เช่น การผ่าตัด การรักษาโรคทางทันตกรรม การเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือหน่วยให้บริการเคลื่อนที่

คนพิการมีสิทธิได้รับการประเมินการให้ความช่วยเหลือด้านสุขภาพและสังคม (Healthcare and Social Assessments) จากหน่วยให้บริการทางสังคม (Services Department) ขององค์กรปกครองท้องถิ่น ในการให้ความช่วยเหลือจะมีผู้เชี่ยวชาญซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบำบัดโรคมาพบปะพูดคุยและประเมินความต้องการส่วนบุคคลของคนพิการว่าควรได้รับความช่วยเหลือในด้านใดบ้างเพื่อ ที่จะ ให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ บริการที่คนพิการอาจขอรับความช่วยเหลือ ได้แก่ การดูแลด้านสุขภาพ การให้ความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์และการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับการใช้งานที่บ้าน การ ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาคนดูแลคนพิการ เป็นต้น การประเมินจะช่วยให้ทราบถึงความต้องการที่จำเป็นและสำคัญที่สุดของคนพิการและแสดงถึงความเสี่ยงหากคนพิการไม่ได้รับความช่วยเหลือ ในกรณีที่มีความจำเป็น ให้ความช่วยเหลือ หน่วยให้บริการทางสุขภาพและสังคมจะพบปะพูดคุยกับคนพิการและจัดทำแผนการดูแล ซึ่งอาจได้รับความช่วยเหลือหรือความร่วมมือจากองค์กรเอกชนและองค์การอาสาสมัครต่าง ๆ หรือหากคนพิการต้องการความช่วยเหลือในด้านอื่น เช่น ที่อยู่อาศัย หรือคำแนะนำในด้านอื่น หน่วยให้บริการทางสุขภาพและสังคมจะแนะนำหน่วยงานที่คนพิการอาจขอรับความช่วยเหลือต่อไป

1.2 ด้านการศึกษา กฎหมายหลักที่ให้การคุ้มครองด้านการศึกษาแก่คนพิการ ในประเทศอังกฤษคือ Disability Discrimination Act 1995 และ Special Educational Needs and Disability Act 2001

(1) Disability Discrimination Act 1995 (DDA) และที่แก้ไขเพิ่มเติมปี 2005 DDA

กำหนดให้โรงเรียนทุกโรงเรียนมีหน้าที่ภายใต้บทบัญญัติของ DDA โดยในแต่ละโรงเรียนจะมีหน่วยงานที่เรียกชื่อว่า “Responsible Body” ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและปฏิบัติตามกฎหมาย ภายใต้ DDA โรงเรียนและ Responsible Body ต้องจัดให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนที่พิการ หรือบุคคลที่กำลังจะมาเป็นนักเรียน

ในอนาคต ซึ่งโรงเรียนมีหน้าที่ในการคำนึงถึงความต้องการของคนพิการที่อาจมีความพิการหลากหลาย ด้านเพื่อจัดให้การแก้ไขปรับปรุงหรือ การเตรียมการครอบคลุม ถึงความต้องการของนักเรียนที่อาจมีความพิการแตกต่างกัน และ โรงเรียนจะต้องทบทวนนโยบาย แนวปฏิบัติ หรือวิธีการเพื่อเป็นหลักประกันว่าคนพิการจะไม่เสียเปรียบอันเนื่องมาจากความพิการของตน

(2) Special Educational Needs and Disability Act 2001 (SEN)

ให้ความคุ้มครองแก่ผู้ที่มีความต้องการทางการศึกษาเป็นพิเศษ ซึ่ง หมายถึงสถานะที่เด็กมีความยากลำบากในการเรียนรู้มากกว่าเด็กคนอื่นในวัยเดียวกัน หรือมีความพิการที่ชัดเจนหรือเป็นอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การเรียนที่เตรียมไว้สำหรับเด็กทั่วไปในโรงเรียน SEN กำหนดให้โรงเรียนจัดให้มีเครื่องช่วยเหลือหรือบริการ เช่น ป้ายสัญญาณ ล้อม หรือข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบอักษรเบรลล์ หรือ เทปบันทึกเสียงเพื่อให้ปัจเจกบุคคลสามารถเข้าถึงตามความต้องการเป็นพิเศษของแต่ละบุคคลได้

1.3 ด้านการทำงาน DDA ห้ามมิให้นายจ้างเลือกปฏิบัติต่อคนพิการตั้งแต่ขั้นต้นของการสมัครงาน ข้อกำหนดในสัญญาจ้าง หรือห้ามเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับโอกาสในการฝึกงาน การเลื่อนตำแหน่ง หรือการได้รับสิทธิประโยชน์อื่น นอกจากนี้ กฎหมายได้กำหนดให้นายจ้างมีหน้าที่ในการปรับปรุงแก้ไขเพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานแก่คนพิการ ได้แก่ การแก้ไขปรับปรุงสิ่งก่อสร้าง การแบ่งภาระหน้าที่ของคนพิการให้บุคคลอื่นรับผิดชอบ การโยกย้ายให้คนพิการไปทำงานในตำแหน่งที่เหมาะสม การแก้ไขข้อตกลงเกี่ยวกับชั่วโมงการทำงาน การอนุญาตให้คนพิการลางานในระหว่างเวลาทำงานเพื่อการฟื้นฟู การประเมิน หรือการรักษา การเปลี่ยนแปลงคำแนะนำหรือคู่มือในการทำงาน การเปลี่ยนแปลงวิธีการในการทดสอบหรือการประเมิน หรือการจัดให้มีคนอ่านหรือล่าม เป็นต้น

1.4 ด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน DDA ให้สิทธิแก่คนพิการในการเข้าถึงการให้บริการ (Everyday Services) โดยมีบทบัญญัติที่ ให้ความคุ้มครองแก่คนพิการในการดำเนินชีวิตประจำวันในด้านอื่น ๆ ดังนี้

1. การเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับสินค้า สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการ

DDA กำหนดห้ามเลือกปฏิบัติ ต่อคนพิการ เช่น ห้ามมิให้ผู้ให้บริการปฏิเสธที่จะให้บริการแก่คนพิการ ห้ามเลือกปฏิบัติต่อคนพิการเกี่ยวกับมาตรฐานหรือมารยาทในการให้บริการ และห้ามเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับ เงื่อนไขในการให้บริการ นอกจากนี้ กำหนดให้ ผู้ให้บริการมีหน้าที่ในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติ นโยบาย หรือวิธีการ และสภาพทางกายภาพ ของอาคารให้เหมาะสมกับผู้ใช้บริการที่เป็นคนพิการด้วย

2. การเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้าง

DDA กำหนดห้ามไม่ให้เลือกปฏิบัติในการจำหน่ายสิ่งปลูกสร้างให้แก่คนพิการและ ห้ามไม่ให้บุคคลที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการสิ่งปลูกสร้างเลือกปฏิบัติต่อคนพิการที่อาศัยอยู่ในสิ่งปลูกสร้างเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ปฏิเสธหรือไม่อนุญาตให้คนพิการใช้ประโยชน์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก หรือขับไล่ หรือทำให้คนพิการได้รับความเสียหาย

3. การเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับยานพาหนะและการขนส่ง

DDA ให้อำนาจ Secretary of State ในการออกกฎกระทรวง เกี่ยวกับการให้บริการและความปลอดภัยในการให้บริการแก่คนพิการโดยแท็กซี่ ยานพาหนะที่ให้บริการสาธารณะ (Public Service Vehicles) และยานพาหนะที่ใช้ราง (Rail Vehicle)

2. องค์กรหลักที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับคนพิการ

2.1 The Equality and Human Right Commission (EHRC)

คณะกรรมการความเท่าเทียมและสิทธิมนุษยชน (EHRC) เป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งโดย Equality Act 2006 ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2007 ได้เข้ารับหน้าที่แทน Commission for Racial Equality (CRE), Disability Rights Commission (DRC) และ Equal Opportunities Commission (EOC) เป็นองค์กรที่ให้ความคุ้มครอง บังคับใช้ และสนับสนุนความเท่าเทียมเกี่ยวกับอายุคนพิการ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ วิถีทางเพศ (Sexual Orientation) การแปลงเพศ (Gender Reassignment)

EHRC เป็นองค์กรอิสระ (Non Departmental Public Body (NDPB) โดยมี Government Equalities Office (GEO) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการออกกฎหมายและนโยบายด้านความเท่าเทียมของประเทศอังกฤษ ทำหน้าที่สนับสนุนงานของคณะกรรมการ

ในส่วนที่เกี่ยวกับคนพิการนั้นคณะกรรมการมีหน้าที่หลักในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ส่งเสริมโอกาสที่เท่าเทียมสำหรับคนพิการ สนับสนุนให้มีการปฏิบัติที่ดีต่อคนพิการ และให้คำแนะนำแก่รัฐบาลในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยคนพิการ

2.2 Office for Disability Issue (ODI) เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลในการดำเนินการ เพื่อให้คนพิการได้รับโอกาสและทางเลือกที่เท่าเทียมกับคนที่ไม่พิการ และควรได้รับการยอมรับนับถือเสมือนเป็นสมาชิกในสังคม ODI ต้องทำงานร่วมกับหน่วยงานหลายหน่วยงานเพื่อช่วยเหลือหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความเข้าใจและตอบสนองความต้องการของคนพิการได้อย่างแท้จริง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้แก่

(1) หน่วยงานของรัฐ ซึ่งมี 6 หน่วยงาน คือ Department for Children, Schools and Families, Department of Health, Department for Business, Innovation and Skills,

Department for Transport, Department for Work and Pensions, Department for Communities and Local Government

(2) กลุ่มหรือคณะที่ให้คำปรึกษา

(3) คนพิการหรือคนที่ได้รับผลกระทบจากความพิการ

(4) องค์การของคนพิการหรือองค์การเพื่อคนพิการ เช่น Equality 2005 (มีคนพิการเป็นสมาชิกร่วมดำเนินงาน 19 คน)

(5) องค์การเพื่อความเสมอภาค เช่น คณะกรรมการ EHRC

(6) อาสาสมัครทั่วสหราชอาณาจักร

จะเห็นได้ว่า ODI เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะว่าต้องประสานการทำงาน of หลายหน่วยงานซึ่งล้วนแล้วแต่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อให้ความช่วยเหลือและให้ความคุ้มครองแก่คนพิการทั้งสิ้น

นอกจากองค์กรหลักทั้ง 2 องค์กรนี้แล้ว ยังมีองค์กรอื่นที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะด้าน เช่น ในด้านการศึกษาจะมีคณะกรรมการที่เรียกว่า Special Education Needs and Disability Tribunals หรือ (SENDIST) เป็นคณะกรรมการ ที่ทำหน้าที่พิจารณาข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และการเลือกปฏิบัติ นอกจากนี้ ยังมีการคณะกรรมการย่อยที่พิจารณารับเข้าศึกษา (Admission Appeal Panel) และกาให้ออกจากสถานศึกษาจะพิจารณา (Exclusion appeal panels)

(5) กฎหมายสิงคโปร์

รัฐธรรมนูญของประเทศสิงคโปร์ไม่มีบทบัญญัติรับรองสิทธิของประชาชนเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมหรือการให้ความช่วยเหลือจากรัฐอย่างชัดเจน มีเพียงบทบัญญัติในส่วนที่ 4 เรื่องเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ในมาตรา 9 ถึงมาตรา 16 ซึ่งบัญญัติรับรองสิทธิในการได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมายโดยเท่าเทียมกันและรับรองเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น การเข้าร่วมองค์กร และการนับถือศาสนา แต่ก็ได้กล่าวถึงการจัดให้มีสวัสดิการหรือความช่วยเหลือแก่ประชาชนไว้เป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ เนื่องจากประเทศ สิงคโปร์ไม่ได้มีลักษณะเป็นรัฐสวัสดิการ แต่มีแนวคิดที่จะพยายามหลีกเลี่ยง การจัดสวัสดิการโดยตรง และมีจุดยืนที่ต้องการให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของประชาชนและมองว่าการให้ความช่วยเหลือจากรัฐจะเป็นการบั่นทอนความรับผิดชอบและการพึ่งพาตนเองของประชาชน และอาจนำไปสู่การขาดแรงจูงใจในการทำงานและการดำเนินชีวิตได้ ดังนั้น รัฐจะช่วยเหลือเฉพาะผู้ที่มีความจำเป็นและเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดเท่านั้น เมื่อรัฐไม่มีข้อบัญญัติตามรัฐธรรมนูญที่จะจัดสวัสดิการสังคมให้กับประชาชนวันแต่กรณีจำเป็น ประกอบกับประเทศ สิงคโปร์มิได้เป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ ขององค์การสหประชาชาติ และอนุสัญญาว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ

รัฐบาลสิงคโปร์จึงไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาทั้งสองฉบับดังกล่าว ในฐานะภาคี อำนาจหน้าที่ของรัฐ ในการให้ความช่วยเหลือคนพิการจึงมีไม่มากและไม่ชัดเจน แต่จะแทรกอยู่ในกฎหมายหรือนโยบายต่างๆ ของรัฐ

กระทรวงการพัฒนาเด็กและกีฬา ได้ให้ความหมายของ “คนพิการ” ไว้ และเป็นความหมายที่ใช้อยู่ในประเทศสิงคโปร์ ดังนี้ “คนพิการ หมายถึง บุคคลที่โอกาสในด้านความมั่นคง การเลือกและความก้าวหน้าในสถานศึกษาและฝึกอบรม การจ้างงาน และนันทนาการ อย่างเท่าเทียม กับสมาชิกของสังคม ได้ถูกจำกัดลงอย่างมาก เนื่องมาจากความบกพร่องทางร่างกาย ระบบประสาท สติปัญญา และพัฒนาการ”

กฎหมายและแนวนโยบายของรัฐเกี่ยวกับคนพิการ

1) ด้านสุขภาพ กฎหมายว่าด้วยโรงพยาบาลเอกชนและคลินิกการแพทย์ ภายใต้การดูแลของกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดให้มีการจัดบ้านพักดูแลรักษา (Nursing Home) เพื่อบริการดูแลรักษา ผู้ที่ไม่อาจรักษาตนเองที่บ้านได้ ซึ่งการบริการนี้ กระทรวงสาธารณสุขได้ทำงานอย่างใกล้ชิดกับองค์กรอาสาสมัครเพื่อดำเนินการและจัดตั้งบ้านพักดูแลรักษาให้เพียงพอกับความต้องการมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดให้มีโครงการ Early Intervention Program for Infants and Children (EIPIIC) ซึ่งเป็นโครงการที่ดูแลคนพิการในวัยเด็กตั้งแต่อายุ 0 – 6 ปี

2) ด้านการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดให้มีโครงการต่างๆ เช่น โรงเรียนพิเศษของเด็กพิการ (Special Education (SPED) Schools) จำนวนทั้งสิ้น 20 โรงเรียน โดยได้รับเงินทุนจากกระทรวงศึกษาธิการและสภาสวัสดิการสังคมแห่งชาติ โรงเรียนพิเศษดังกล่าวได้ดำเนินการสอนโดยมีหลักสูตรที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับประเภทความพิการของเด็กแต่ละกลุ่ม ซึ่งหลักสูตรต่างๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนและช่วยให้มีความเป็นอิสระ ช่วยเหลือตัวเองได้ และมีส่วนในการสนับสนุน

3) ด้านการทำงาน หน่วยงานของรัฐและเอกชนได้ร่วมมือกันเพื่อจัดให้มีโครงการต่างๆ เช่น โครงการ Job Redesign Scheme เป็นกองทุนสำหรับหน่วยงานเอกชนที่รับคนพิการเข้าทำงาน เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนรับคนพิการเข้าทำงาน และโครงการ Shelter Workshops ช่วยเหลือให้คนพิการได้มีการทำงานในบริเวณที่พักอาศัยโดยจะติดตั้งเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการทำงานในที่พัก หรือที่เรียกว่า Factory Setting

4) ด้านการดำรงชีวิตประจำวัน หน่วยงานของรัฐและเอกชนได้ร่วมมือกันเพื่อจัดให้มีโครงการต่างๆ เช่น บ้านพักคนพิการ ซึ่งโครงการนี้จะเป็นทางเลือกสุดท้ายสำหรับการดูแลคนพิการ เพราะต้องการให้คนพิการได้ฝึกฝนและอยู่กับครอบครัวและสังคม นอกจากนี้ ยังมีบ้านพัก Hostels สำหรับคนพิการที่ทำงานอีกด้วย และมีโครงการจัดที่พักอาศัย สถานที่ และสิ่งแวดล้อม เพื่ออำนวยความสะดวก

ความสะดวกให้แก่คนพิการทางร่างกาย ภายใต้กฎการควบคุมการก่อสร้างอาคาร (Building Control Regulations) ซึ่งกำหนดให้อาคารที่สร้างใหม่ต้องเอื้ออำนวยให้คนพิการสามารถเข้าถึงอาคารได้สะดวกที่สุด และคณะกรรมการบริการการบริการสังคมแห่งชาติได้จัดทำประมวลการเข้าถึงอาคารโดยปราศจากอุปสรรค (Code on Barrier-Free Accessibility in Buildings) เพื่อกำหนดแนวทางสำหรับสถาปนิก วิศวกร และผู้พัฒนาโครงการอาคารใหม่และระบบขนส่งสาธารณะ เพื่อจัดให้มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อประโยชน์ให้คนพิการ เช่น การกำหนดความกว้างของทางเดิน การติดตั้งลิฟต์และที่จอดรถของคนพิการ และอื่นๆ ที่เป็นมิตรต่อคนพิการ รวมทั้งมีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อช่วยเหลือในการให้คำแนะนำทางการเงินแก่คนพิการ รวมถึงการจัดทำแผนสินเชื่อ (Trust Scheme) ให้บิดามารดาโอนเงินเข้าบัญชีสินเชื่อของตน เพื่อที่หากในอนาคตบิดามารดาเสียชีวิตไปก่อน บุตรที่พิการก็ยังสามารถเลี้ยงดูโดยใช้เงินในบัญชีได้

เมื่อพิจารณาภาพรวมขององค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับคนพิการในประเทศสิงคโปร์พบว่า มีการทำหน้าที่โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการตั้งเครือข่ายสนับสนุนการช่วยเหลือคนพิการ โดยในภาครัฐมีกระทรวงที่เกี่ยวข้องโดยตรง 3 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคม เยาวชน และกีฬา กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข ส่วนในภาคเอกชนนั้น องค์กรเอกชนจำนวนมากที่เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือคนพิการ

เนื่องจากประเทศสิงคโปร์ไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของคนพิการ และไม่มีองค์กรหลักในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิของคนพิการ ทำให้คนพิการในประเทศสิงคโปร์ได้รับการช่วยเหลือในลักษณะที่เป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชน โดยไม่มีหลักประกันที่แน่นอน และไม่มีองค์กรหลักในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิของคนพิการ ดังนั้น ในการจัดทำแผนการช่วยเหลือคนพิการในปี 2550 – 2554 (Enabling Master Plan 2007-2011) ของกระทรวงการพัฒนาสังคม เยาวชน และกีฬาได้มีแผนที่จะจัดตั้งสำนักงานคนพิการขึ้น เพื่อเป็นศูนย์การดำเนินการจัดการทรัพยากรและความช่วยเหลือสำหรับคนพิการ และกำหนดเป้าหมายที่จะให้คนพิการได้รับการบริการสังคมและการเอาใจใส่ที่ดี โดยเฉพาะคนพิการที่เป็นเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ รวมถึงการผลักดันให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามา มีบทบาทในการปรับตัวเข้าหาคนพิการมากขึ้น โดยการเอาใจใส่ดูแล การอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการอย่างเพียงพอ และได้รับการปฏิบัติและโอกาสโดยเท่าเทียมกับคนปกติ

(6) กฎหมายสหรัฐอเมริกา

กฎหมายหลักที่ให้ความคุ้มครองแก่คนพิการในประเทศสหรัฐอเมริกาคือ Americans with Disability Act of 1990 (ADA) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย ADA Amendments Act of 2008 ซึ่ง Americans with Disability Act of 1990 ได้กำหนดให้การคุ้มครองแก่คนพิการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) การทำงานให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างที่เป็นพลเมืองของประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะเป็นการจ้างงานในประเทศหรือต่างประเทศ แต่จะไม่ให้การคุ้มครองแก่ลูกจ้างหรือผู้สมัครงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติด เว้นแต่ได้รับการบำบัดจนหายขาดหรือกำลังรับการบำบัด และไม่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติดอีก โดยทั่วไปแล้ว ADA ห้ามเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยมีเหตุมาจากความพิการไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนในการสมัครงาน การจ้างงาน การเลื่อนตำแหน่ง การให้ออกจากงาน การจ่ายค่าชดเชย การฝึกอบรม หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และการให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ

2) การให้บริการสาธารณะ ห้ามเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยมีเหตุมาจากความพิการ หรือ ขัดขวางการมีส่วนร่วม หรือปฏิเสธในการให้คนพิการได้รับประโยชน์จากการให้บริการ แผนงาน หรือ กิจกรรมของหน่วยงานของรัฐ หรือการเลือกปฏิบัติจากหน่วยงานใด ๆ ของรัฐ โดย ADA ให้อำนาจ Attorney General ในการออกกฎเพื่อกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกและยานพาหนะที่ให้บริการแก่สาธารณะ

3) ที่พักอาศัยและการให้บริการโดยเอกชน ห้ามเลือกปฏิบัติต่อคนพิการอันเนื่องมาจากความพิการในการใช้สินค้า บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก สิทธิพิเศษ สิทธิประโยชน์ หรือที่พักอาศัย

4) สิ่งปลูกสร้างใหม่และการแก้ไขที่ที่พักอาศัยและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า กำหนดให้ออกแบบที่ที่พักอาศัยหรือการให้บริการที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้

5) การห้ามเลือกปฏิบัติในการให้บริการขนส่งเฉพาะโดยเอกชน

นอกจาก Americans with Disability Act of 1990 แล้ว สหรัฐอเมริกายังมีกฎหมายที่มีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองแก่คนพิการอีกฉบับหนึ่งคือกฎหมายประกันสังคม ซึ่งมีหลักการเป็นการกำหนดให้มีสวัสดิการทั่วไปแก่ประชาชน โดยในส่วนของงานให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการนั้น ได้จัดให้เงินช่วยเหลือแก่รัฐต่าง ๆ ในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีความพิการทางสายตา เยาวชนผู้พิการ บุคคลที่ขาดแคลนซึ่งมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่มีความพิการอย่างสิ้นเชิงและถาวร และการประกันสุขภาพให้แก่คนพิการ

(7) เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน

ฮ่องกงได้มีการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ (Disability Discrimination Ordinance เรียกโดยย่อว่า "DDO") เมื่อ ค.ศ. 1995 โดยกฎหมายดังกล่าวมีผลบังคับใช้ในปี ค.ศ. 1996 และถือเป็นก้าวสำคัญของความพยายามทำให้เกิดความเชื่อมั่นในสิทธิมนุษยชนของผู้พิการในฮ่องกง ซึ่งนอกจากจะมีการประกาศใช้กฎหมายดังกล่าวแล้ว ฮ่องกงยังได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อความเสมอภาคด้านโอกาส เรียกโดยย่อว่า "EOC") ขึ้นในปี ค.ศ. 1996 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้มีการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวอย่างแท้จริง

กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ค.ศ. 1995 มีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองแก่คนพิการในด้านต่างๆ ดังนี้

1) ด้านการศึกษา มาตรา 24 แห่งกฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ได้กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดๆ เลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ห้ามสถานศึกษาเลือกปฏิบัติต่อบุคคลด้วยเหตุแห่งความพิการดังนี้

2) ด้านการทำงาน มาตรา 22 แห่งกฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ได้กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดๆ กระทำต่อคนพิการดังนี้

2.1) ห้ามบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานกระทำการที่เป็นการคุกคามต่อคนพิการที่ต้องการได้รับการจ้างงานจากบุคคลดังกล่าว ณ สถานที่ใดๆ ในฮ่องกง

2.2) ห้ามนายจ้างกระทำการที่เป็นการคุกคามต่อคนพิการ

2.3) ห้ามลูกจ้างของสถานที่ใดๆ ในฮ่องกงกระทำการที่เป็นการคุกคามต่อคนพิการที่ต้องการหางานหรือเป็นลูกจ้างของนายจ้างของสถานที่ดังกล่าว

2.4) ห้ามผู้ว่าจ้างในสัญญาจ้างงานตามมาตรา 13 กระทำการที่เป็นการคุกคามต่อคนพิการที่เป็นลูกจ้างช่วง

2.5) ห้ามลูกจ้างช่วงกระทำการที่เป็นการคุกคามต่อคนพิการที่เป็นลูกจ้างช่วงของตน

2.6) ห้ามหุ้นส่วนของบริษัทกระทำการที่เป็นการคุกคามต่อคนพิการที่ต้องการเข้าทำงานหรือเป็นหุ้นส่วนของบริษัทนั้น

2.7) ให้ใช้บทบัญญัติใน (6) กับกรณีของบุคคลที่ยื่นข้อเสนอเพื่อเข้าเป็นหุ้นส่วนของบริษัทด้วย

3) ด้านการดำรงชีวิตประจำวัน มาตรา 6 แห่งกฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ได้กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดๆ เลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ในการให้หรืออาจให้การปฏิบัติที่ดีกว่าบุคคลทั่วไปโดยเหตุที่บุคคลนั้นเป็นคนพิการ การที่คนพิการได้ร้องขอต่อบุคคลใดๆ เกี่ยวกับความต้องการหรือเงื่อนไขที่บุคคลนั้นสามารถกระทำได้โดยเท่าเทียมกับบุคคลที่ไม่มีความพิการ

สำหรับองค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับคนพิการ ได้แก่

1) คณะกรรมการเพื่อความเสมอภาคด้านโอกาสเป็นองค์กรอิสระทางด้านกฎหมาย จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1996 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบังคับใช้กฎหมาย 4 ฉบับ ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติทางเพศ กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติทางสถานภาพทางครอบครัว กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ คณะกรรมการ ฯ มีอำนาจหน้าที่ในการขจัดการเลือกปฏิบัติทั้งทางเพศ ความพิการ สถานภาพทางครอบครัว และเชื้อชาติ รวมทั้งขจัดการคุกคามทางเพศ และการคุกคามโดยอาศัยเหตุแห่งความพิการหรือเชื้อชาติ และสนับสนุนให้

ชายและหญิง คนพิการและคนที่ไม่พิการ คนที่มีเชื้อชาติต่างกัน และคนที่มีสถานภาพทางครอบครัวต่างกัน มีโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้คณะกรรมการเพื่อความเสมอภาคด้านโอกาสยังมีหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนและไกล่เกลี่ย การให้ความรู้และการสนับสนุนการทบทวนกฎหมายและออกกฎระเบียบเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติและคู่มือ

2) กรมสวัสดิการสังคม มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพแก่ผู้พิการและ ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานอื่นโดยข้ามกระทรวงได้ และมีแผนกบริการฟื้นฟูสมรรถภาพและการรักษา เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมสวัสดิการสังคมเพื่อช่วยในการฟื้นฟูและรักษาคนพิการด้วย ทั้งนี้ คณะกรรมการดังกล่าวมีการดำเนินงานที่สำคัญ 3 ประการคือ 1) การให้เงินอุดหนุนแก่องค์กรเอกชนที่ทำงานด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ 2) การให้เงินลงทุนแบบให้เปล่าแก่เอกชน เพื่อนำไปลงทุนเบื้องต้นในการประกอบธุรกิจ โดยมีเงื่อนไขว่าธุรกิจดังกล่าวต้องเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคม 3) การช่วยเหลือด้านอาชีพแก่คนพิการ

4.3 แนวทางในการปรับปรุงกฎหมาย

โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 เป็นกฎหมายที่ได้ตราขึ้นใหม่ โดยปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เดิมที่เกี่ยวกับการสนับสนุนและช่วยเหลือคนพิการ เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคนพิการ ให้เป็นไปตามหลักสากลตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ และให้เหมาะสมและสอดคล้องกับ ความต้องการของคนพิการ ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จึงมีข้อพิจารณา 2 ประการ คือ (1) การตรวจสอบสิทธิประโยชน์ที่คนพิการสมควรจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมีครบถ้วนแล้วหรือไม่ และ (2) กระบวนการในการส่งเสริมให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้สิทธิประโยชน์เหล่านั้นมีเพียงพอหรือไม่ ซึ่งจากผลการศึกษาวิจัยที่กล่าวไว้แล้วตั้งแต่ตอนต้นอาจสรุปเป็นข้อวิเคราะห์ถึงแนวทางการปรับปรุงกฎหมายได้ ดังนี้

การตรวจสอบสิทธิประโยชน์ที่คนพิการสมควรได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติรับรองสิทธิประโยชน์ของคนพิการไว้หลายประการ ดังนี้

(1) สิทธิในการได้รับการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล รวมทั้งอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และกรณีอื่น เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้น (มาตรา 20 (1))

(2) สิทธิในการได้รับการศึกษาตามความเหมาะสม และการได้รับความช่วยเหลือทางการศึกษาสำหรับคนพิการ (มาตรา 20 (2))

(3) สิทธิในการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ มาตรการต่างๆ เพื่อการมีงานทำ และการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการทำงานและการประกอบอาชีพ (มาตรา 20 (3))

(4) สิทธิในการได้รับการยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอย่างเต็มที่โดยเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป (มาตรา 20 (4))

(5) สิทธิในการได้รับการช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบายและกิจกรรมอื่น อันเป็นการให้บริการสาธารณะ และการช่วยเหลือทางกฎหมาย (มาตรา 20 (5))

(6) สิทธิในการสื่อสาร การโทรคมนาคม เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร สำหรับคนพิการ (มาตรา 20 (6))

(7) สิทธิในการได้รับบริการล่ามภาษามือ (มาตรา 20 (7))

(8) สิทธิในการมีสัตว์นำทาง เครื่องมือที่ใช้ในการนำทาง หรือสิ่งอื่นใดติดตัวไปในยานพาหนะหรือสถานที่ใด และการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือคนพิการ (มาตรา 20 (8))

(9) สิทธิในการได้รับสวัสดิการเบี้ยความพิการ (มาตรา 20 (9))

(10) สิทธิในการได้รับการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การมีผู้ช่วยคนพิการหรือสวัสดิการอื่น (มาตรา 20 (10))

(11) สิทธิในการได้รับสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยและการเลี้ยงดู (มาตรา 20 (11))

(12) สิทธิในการได้รับความคุ้มครองและการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม (มาตรา 15 มาตรา 16 และมาตรา 17)

(13) สิทธิในการได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษี (มาตรา 10 วรรคห้า)

(14) สิทธิในการเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐและสถานประกอบการของเอกชน (มาตรา 33)

สิทธิดังกล่าวเป็นการรับรองสิทธิประโยชน์ของคนพิการเป็นการทั่วไป ซึ่งจะมีการกำหนดรายละเอียดเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ตามสิทธิประโยชน์นั้น ตามหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานของรัฐกำหนดขึ้น นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายเฉพาะเรื่องที่กำหนดสิทธิประโยชน์ของคนพิการเพิ่มเติมหรือกำหนดรายละเอียดแห่งการใช้สิทธิไว้ด้วย เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

โดยสรุป การได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ สำหรับคนพิการได้มีการกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ทั่วไปไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยมีหลักการครบถ้วนตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ และไม่น้อยกว่าสิทธิประโยชน์ของคนพิการที่กำหนดไว้ในกฎหมายต่างประเทศ และจากการบัญญัติสิทธิประโยชน์ทั่วไปในเรื่องต่างๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ หน่วยงานของรัฐจะสามารถออกรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้สิทธิในทุกเรื่องต่อไปได้ ดังนั้น ระบบ

กฎหมายปัจจุบันจึงสามารถนำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คนพิการในการดำรงชีพได้เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปได้ โดยบทบัญญัติของกฎหมายปัจจุบันมีความยืดหยุ่นที่จะสามารถนำมาปรับใช้กับการกำหนดสิทธิประโยชน์ที่คนพิการสมควรจะได้รับโดยครบถ้วน และเป็นประโยชน์กว่าการนำเรื่องต่างๆ มาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความคุ้มครองคนพิการแต่ละประเภทได้อย่างเหมาะสม

การมีส่วนร่วมของคนพิการและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้สิทธิคนพิการและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการในการมีส่วนร่วมดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองคนพิการ ดังต่อไปนี้

- (1) การได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการและอนุกรรมการตามกฎหมาย (มาตรา 5 และ มาตรา 11)
- (2) การได้รับการรับรองเป็นองค์กรด้านคนพิการ หรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ (มาตรา 6 (10))
- (3) การได้รับการสนับสนุนให้มีการจัดตั้ง การดำเนินงาน การสร้าง ความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการ เพื่อให้สามารถทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิคนพิการ (มาตรา 13 (4))
- (4) การร้องเรียนและสิทธิในการฟ้องคดี (มาตรา 16 และมาตรา 17)
- (5) การช่วยเหลือผู้ช่วยคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ (มาตรา 20)
- (6) การได้รับการสนับสนุนจากกองทุน (มาตรา 26 และมาตรา 27)

โดยสรุป ตามหลักการของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มีความประสงค์จะให้คนพิการและองค์กรต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือคนพิการ มีบทบาทในการสนับสนุนและช่วยเหลือคนพิการ แต่ยังมีปัญหาในเรื่องบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายรับรองไว้ยังไม่ชัดเจนพอควรที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สภาพปัญหาของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

แม้ว่าบทบัญญัติต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 จะมีบทบัญญัติรับรองสิทธิประโยชน์ของคนพิการไว้ค่อนข้างครบถ้วนตามหลักสากล และเปิดโอกาสให้คนพิการและองค์กรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดูแลและบังคับการให้กฎหมายนี้มีผลสอดคล้องกับสภาพคนพิการเป็นส่วนใหญ่แล้วก็ตาม แต่ปรากฏว่ายังมีปัญหาเกี่ยวกับสภาพการใช้บังคับกฎหมายให้เกิดประสิทธิภาพบางกรณี ดังต่อไปนี้

- (1) บทบัญญัติในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่คนพิการจะได้รับ ซึ่งมีผลตามกฎหมายให้หน่วยงานของรัฐหรือ

ผู้เกี่ยวข้องมีหน้าที่ต้องจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกหรือปฏิบัติต่อคนพิการตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดขึ้น แต่ยังคงขาดบทบัญญัติที่จะสนับสนุนให้คนพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ในสิทธิประโยชน์ที่จัดให้มีขึ้นได้อย่างสะดวกและมีฐานกฎหมายรองรับ โดยเฉพาะการขอใช้สิทธิของคนพิการว่าคนพิการจะสามารถทราบเรื่องของสิทธิประโยชน์ได้อย่างไร การร้องขอให้ได้รับสิทธิจะทำอย่างไร รวมทั้งการมีสิทธิในการเสนอแนะการปรับปรุงสิทธิประโยชน์ให้เหมาะสมกับสภาพความพิการ แม้ว่าเรื่องเหล่านี้อาจใช้แนวทางการบริหารจัดการของหน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีขึ้นเพื่อช่วยเหลือคนพิการได้ก็ตาม แต่ถ้ามิได้บัญญัติเป็นหลักประกันสิทธิของคนพิการไว้ในกฎหมาย กรณีก็จะเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐใช้ดุลพินิจช่วยเหลือตามที่เห็นสมควร โดยไม่มีมาตรการทางกฎหมายรองรับการใช้สิทธิเบื้องต้น และสำหรับคนพิการเองก็อาจไม่สามารถมีข้ออ้างตามกฎหมายเพื่อเรียกร้องการใช้สิทธิประโยชน์ตามกฎหมายได้

(2) คนพิการจำนวนมากเป็นคนพิการที่อยู่ในสภาพไม่สามารถช่วยตนเองได้

ในการเรียกร้องการขอใช้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะโดยฐานะ สภาพความเป็นอยู่ หรือสภาพร่างกายคนพิการจึงจำเป็นต้องมีตัวแทนที่จะช่วยเหลือดำเนินการเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ซึ่งตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้มีองค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการขึ้น เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือคนพิการ แต่ก็ยังไม่มีบทบัญญัติรับรองอำนาจหน้าที่ในการเป็นตัวแทนของคนพิการอย่างเด่นชัด คงมีแต่เพียงอำนาจฟ้องคดีแทนในกรณีที่มีการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม แต่สำหรับการช่วยเหลือกรณีอื่นก็เพียงแต่กำหนดให้ทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิคนพิการซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละองค์กรว่าจะดำเนินการอย่างไร โดยยังไม่มีบทกฎหมายรับรองการอ้างสิทธิเพื่อช่วยเหลือคนพิการที่หน่วยงานของรัฐจะต้องมีหน้าที่ปฏิบัติตามข้อเรียกร้องนั้นอย่างชัดเจน

(3) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้มีบทบาทในฐานะเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เป็นหลัก เนื่องจากการให้ความช่วยเหลือคนพิการนั้น ได้ถูกแยกกระจายไปอยู่ตามหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน และโดยที่การดำเนินการดังกล่าวมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามภาระหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้มีจำนวนมาก สำนักงานฯ จึงสมควรที่จะปรับบทบาทเป็นหน่วยงานผู้ปฏิบัติในการตรวจสอบ บดุงแลคนพิการทั่วประเทศ การให้ข้อมูลข่าวสารแก่คนพิการ การช่วยเหลือให้ได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ โดยอาจดำเนินการเองหรือทำงานร่วมกับองค์กรอื่น ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ในเชิงรุกเช่นนี้ จำเป็นต้องปรับบทบาทของสำนักงานให้มีฐานะที่กฎหมายรับรองความเป็นนิติบุคคล เพื่อให้สามารถทำหน้าที่โดยครบถ้วนด้วยตนเองได้ จึงควรปรับปรุงให้เป็นส่วนราชการระดับกรมขึ้น เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานได้อย่างคล่องตัว

และมีลักษณะงานที่เป็นการถาวร สามารถมอบอำนาจให้เกิดผลตามกฎหมายและทำนิติกรรมสัญญา กับองค์กรต่าง ๆ ในการใช้อำนาจตามกฎหมายนี้

4.4 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการ พ.ศ. 2550

เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตามที่กล่าวมาแล้วในส่วนของภาวะวิเศษหรือสภาพปัญหาของ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 สมควรที่จะมีการแก้ไข พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวก่อน เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดประสิทธิภาพขึ้น ดังต่อไปนี้

(1) การกำหนดสิทธิคนพิการในการเข้าถึงและใช้สิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนด

เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้สิทธิประโยชน์ตามที่พระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 กำหนดไว้ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวก่อน โดยกำหนดให้คนพิการมีสิทธิ ดังต่อไปนี้

(1.1) การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ สวัสดิการ และความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด ในการนี้ เมื่อคนพิการร้องขอเพื่อ รับทราบข้อมูลข่าวสารหรือใช้สิทธิประโยชน์ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนั้น มีหน้าที่ชี้แจงรายละเอียดและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการเพื่อให้สามารถใช้สิทธิประโยชน์นั้นได้

(1.2) ในกรณีที่คนพิการประสงค์จะใช้สิทธิประโยชน์ในเรื่องใดตามพระราชบัญญัตินี้ คนพิการมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องดำเนินการสนับสนุนหรือปฏิบัติ อย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อให้คนพิการนั้นสามารถใช้สิทธิได้อย่างเหมาะสมกับสภาพความพิการ โดยคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกตามสภาพความพิการ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปฏิบัติ ที่สามารถใช้สิทธิโดยเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

(1.3) การเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนจัดให้มีหรืออำนวยความสะดวก ในการใช้สิทธิของคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้

(1.4) การร้องขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาลเบื้องต้นเพื่อ บรรเทาเหตุแห่งความพิการ มิให้เกิดอันตรายร้ายแรง

(1.5) การเสนอแนะต่อคณะกรรมการ สำนักงานหรือหน่วยงานของรัฐเพื่อกำหนดมาตรการ ในการดูแลความเป็นอยู่ของคนพิการให้สามารถดำรงชีวิตเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

(2) การกำหนดบทบาทขององค์กรคนพิการในการช่วยเหลือคนพิการ

ตามที่มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้คนพิการที่ได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือก ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามมาตรา 15 มีสิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการให้มีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือ ห้ามมิให้กระทำการนั้นได้ โดยกำหนดให้คนพิการหรือผู้ดูแล คนพิการอาจขอให้องค์กรด้านคนพิการ

ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ร้องขอหรือฟ้องคดีแทนได้นั้น จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติเกี่ยวกับ บทบาทขององค์กร
 คนพิการยังจำกัดอยู่เฉพาะการดำเนินการตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนา
 คุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 แต่โดยที่การเข้าถึงและการใช้สิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายให้ไว้
 โดยเฉพาะสิทธิประโยชน์ตามมาตรา 20 นั้น มีจำนวนมากและกระจัดกระจายไปตามหน่วยงานที่มี
 หน้าที่รับผิดชอบ จึงอาจเป็นภาระและก่อให้เกิดความยุ่งยากแก่คนพิการซึ่งสภาพความเป็นอยู่หรือ
 สภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวยและจำเป็นต้องมีตัวแทนที่จะช่วยเหลือในการเข้าถึงสิทธิและการใช้สิทธิ
 ประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงควรกำหนดเพิ่มเติมให้องค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่
 ให้บริการแก่คนพิการ ตามที่คณะกรรมการรับรองตามมาตรา 6 (10) มีสิทธิดำเนินการอื่น
 นอกเหนือจากการดำเนินการแทนคนพิการในการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายตามมาตรา 17 แห่ง
 พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 บัญญัติไว้ ดังต่อไปนี้

(2.1) เป็นผู้แทนคนพิการในการเรียกร้องให้ได้รับสิทธิประโยชน์สำหรับคนพิการ
 ตามพระราชบัญญัตินี้

(2.2) การให้ความช่วยเหลือคนพิการเพื่อให้สามารถเข้าถึง การได้รับสิทธิประโยชน์และการ
 ใช้สิทธิประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกที่ต้องจัดให้มีขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

(2.3) การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อให้มีการส่งเสริม
 หรือช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับสิทธิประโยชน์อย่างครบถ้วนและเสมอภาค

(2.4) การเสนอแนะต่อคณะกรรมการหรือสำนักงาน เพื่อให้มีการปรับปรุงสิทธิประโยชน์แก่
 คนพิการเพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม

(2.5) การได้รับมอบหมายจากสำนักงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

**(3) การกำหนดหน้าที่สำนักงานให้เป็นหน่วยปฏิบัติการในการตรวจสอบและดูแล
 คนพิการ**

เพื่อให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานกลาง
 ในการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นหน่วยปฏิบัติการในการ
 ตรวจสอบและดูแลการดำเนินการให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงสมควร
 กำหนดให้สำนักงานมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(3.1) ให้สำนักงานมีหน้าที่ตรวจสอบ ให้คำแนะนำและช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับ
 สิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกตามที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
 คนพิการ พ.ศ. 2550 กำหนดไว้

(3.2) ให้สำนักงานจัดให้มีศูนย์บริการคนพิการ ตามจำนวนและสถานที่ตั้งที่เหมาะสม
 ที่จะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการให้บริการได้อย่างทั่วถึง

(3.3) ศูนย์บริการคนพิการแต่ละแห่งให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- สํารวจและติดตามสภาพปัญหาคนพิการในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ
- ให้บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์สวัสดิการและความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด รวมทั้งการให้คำปรึกษาหรือช่วยดำเนินการเกี่ยวกับการขอใช้สิทธิประโยชน์แก่คนพิการ หรือการอื่นใดเพื่อความสงเคราะห์แก่คนพิการ
- เป็นผู้แทนคนพิการในการเรียกร้องการได้รับสิทธิประโยชน์สำหรับคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้
- การประสานความช่วยเหลือคนพิการเพื่อให้ได้รับการดูแลสุขภาพพยาบาลเบื้องต้น เพื่อบรรเทาเหตุแห่งการพิการมิให้เกิดอันตรายร้ายแรง
- การประสานความช่วยเหลือกับหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเพื่อช่วยเหลือดูแลคนพิการตามประเภทที่เกี่ยวข้อง
- การช่วยเหลือให้คนพิการได้รับความช่วยเหลือให้มีอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับคนพิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้
- การให้ความช่วยเหลือในการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานแก่คนพิการ และการช่วยเหลือในการฝึกอาชีพและการจัดหางานให้แก่คนพิการ
- การติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ และการดำรงชีวิตของคนพิการ

(3.4) ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์และความช่วยเหลืออื่นใดตามที่ศูนย์บริการคนพิการแจ้งให้ทราบ ในกรณีที่มีปัญหาการดำเนินการให้ศูนย์บริการคนพิการรายงานต่อสำนักงานเพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยหรือดำเนินการอื่นใดตามอำนาจหน้าที่

(3.5) การจัดตั้งและดำเนินการของศูนย์บริการคนพิการ อาจจัดตั้งและดำเนินการโดยสำนักงานหรือโดยการมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรคนพิการ หรือองค์กรเอกชน เป็นผู้จัดตั้งและดำเนินการก็ได้

(3.6) ในการมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรคนพิการ หรือองค์กรเอกชนเป็นผู้จัดตั้งหรือดำเนินการศูนย์บริการคนพิการ ให้สำนักงานจัดทำเป็นบันทึกข้อตกลง การจัดตั้งและดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่สำนักงานกำหนด ทั้งนี้ ศูนย์บริการคนพิการที่จัดตั้งและดำเนินการตามบันทึกข้อตกลงกับสำนักงาน อาจได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากงบประมาณแผ่นดินหรือกองทุนได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

(3.7) ในกรณีที่สำนักงานตรวจสอบการได้รับสิทธิประโยชน์ของคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว พบว่าหน่วยงานของรัฐหรือผู้เกี่ยวข้องฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์

ตามพระราชบัญญัตินี้ให้สำนักงานมีอำนาจแจ้งให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามหลักเกณฑ์
ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมายเพื่อสั่งการ
ให้ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

(3.8) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือผู้เกี่ยวข้องยังไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาอัน
สมควร ถ้าเป็นหน่วยงานของรัฐให้สำนักงานรายงานต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งการ
แต่ถ้าเป็นผู้เกี่ยวข้องอื่นที่มีใช้หน่วยงานของรัฐให้สำนักงานแจ้งหน่วยงานของ รัฐที่มีอำนาจหน้าที่
รับผิดชอบพิจารณาสั่งการเพื่อใช้มาตรการบังคับตามกฎหมายนั้น ในกรณีที่ หน่วยงานของรัฐละเลยไม่
ดำเนินการหรือดำเนินการล่าช้าจนอาจเกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่คนพิการ ให้สำนักงานรายงานต่อ
คณะกรรมการเพื่อมีมติให้ดำเนินการตามความจำเป็นเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายให้แก่คนพิการได้
โดยให้ถือว่ามติของคณะกรรมการเป็นที่สุด

(4) การปรับบทบาทสำนักงานให้เหมาะสมกับอำนาจหน้าที่และภารกิจที่เพิ่มขึ้น

ตามที่มาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. .2550
กำหนดให้มีสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติขึ้น โดยมีฐานะเป็นส่วนราชการ
ในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งไม่มีฐานะเป็นกรมตามมาตรา 18 วรรคสี่
แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 โดยมีเลขาธิการซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดี
เป็นผู้บังคับบัญชา และแม้ว่าในมาตรา 18 วรรคสี่ จะกำหนดให้อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่อ
อย่างอื่นในกรณีนี้คือเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีอำนาจ
หน้าที่เช่นเดียวกับอธิบดีก็ตาม แต่โดยที่สำนักงานเป็นเพียงส่วนราชการที่ไม่มีฐานะเป็นกรม จึงไม่เป็น
นิติบุคคลตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ในการ
ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานที่ผ่านมา จึงมีปัญหาในกรณีที่ต้องมีการติดต่อประสานกับ
บุคคลภายนอก โดยเฉพาะการทำนิติกรรมสัญญาหรือการดำเนินการในทางคดี เนื่องจากโดยหลักตาม
กฎหมายไทยในปัจจุบัน ทั้งตามกฎหมายเอกชนและกฎหมายมหาชนยังยอมรับหลักของความเป็น
นิติบุคคลที่จะมีสิทธิและหน้าที่ทำนองเดียวกับบุคคลธรรมดา และให้สามารถแสดงเจตนาได้
โดยผ่านทางผู้แทนของนิติบุคคล โดยเฉพาะการดำเนินคดีในทางแพ่ง ซึ่งมาตรา 55 แห่งประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนดให้บุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่ง ซึ่งได้แก่บุคคลธรรมดาหรือ
นิติบุคคลเท่านั้นที่จะเป็นผู้มีสิทธิในการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อศาล ดังนั้น การที่ส่วนราชการ
จะฟ้องร้องคดีแพ่งหรือคดีอาญา ส่วนราชการนั้นจึงต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามมาตรา 7
แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งหลักการดังกล่าวปรากฏได้
อย่างชัดเจน กรณีที่สำนักงานอัยการสูงสุดได้มีหนังสือแจ้งให้การดำเนินการฟ้องคดีของสำนักงาน

จะต้องดำเนินการผ่านกระทรวงหรือสำนักงานปลัดกระทรวง ซึ่งเป็นนิติบุคคล และคณะกรรมการ กฤษฎีกาก็ได้เคยให้ความเห็นไว้ในบันทึกเรื่อง การฟ้องให้ข้าราชการรับผิดในทางแพ่ง (กรรมการ ร่างกฎหมายกองที่ 5) (เรื่องเสรีจที่ 54/2500) กล่าวคือ การฟ้องคดีแพ่งเพื่อให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบใช้ ฐานละเมิดในกรณีที่ทรัพย์สินของหลวงสูญหายหรือข้าราชการทุจริตต่อหน้าที่ ยักยอกเงินของ ทางราชการนั้น ย่อมถือได้ว่าเป็นการโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามนัยมาตรา 65 แห่งประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เมื่อกระทรวงหรือกรมเจ้าสังกัดมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินของกระทรวง หรือมีหน้าที่ใช้จ่ายเงินของกระทรวงหรือกรมตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ งบประมาณ และกระทรวงหรือกรมนั้น มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามความหมายของมาตรา 65 แห่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว กระทรวงหรือกรมนั้นชอบที่จะเป็นโจทก์ฟ้องคดีแพ่งเสียเอง เพราะเป็นผู้ที่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่โดยตรง

โดยที่สำนักงานไม่มีฐานะเป็นกรมและไม่เป็นนิติบุคคลดังที่กล่าวมาข้างต้น ในการดำเนินคดี หรือการทำนิติกรรมโดยเฉพาะสัญญาจัดซื้อจัดจ้างที่ผ่านมา จึงต้องดำเนินการผ่านสำนักงาน ปลัดกระทรวงซึ่งมีฐานะเป็นกรม โดยให้ปลัดกระทรวงเป็นผู้มอบอำนาจให้เลขาธิการสำนักงานเป็น ผู้ปฏิบัติราชการแทน ทำให้การดำเนินการต้องผ่านกระบวนการและใช้ระยะเวลามากกว่า การดำเนินการของหน่วยงานที่มีฐานะเป็นกรม ประกอบกับการเสนอแก้ไขอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน ให้เป็นหน่วยปฏิบัติการและมีอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้น จึงควรจะแก้ไขมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยกำหนดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติเป็นหน่วยราชการซึ่งมีฐานะเป็นกรมในกระทรวงการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ ทั้งนี้ เพื่อให้สำนักงานสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ไว้ได้ครบถ้วนด้วยตนเอง อันจะส่งผลให้การดำเนินการเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพและ สอดคล้องกับส่วนราชการอื่นในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์ ซึ่งกรณีอาจ เทียบเคียงได้กับสำนักงาน ก.พ.ร. ซึ่งเดิมก็เป็นส่วนราชการที่ไม่มีฐานะเป็นกรมตามมาตรา 18 วรรคสี่ แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แต่ปัจจุบันก็ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 71/9 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 โดยกำหนดให้สำนักงาน ก.พ.ร. เป็นส่วนราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีฐานะเป็นกรมเช่นเดียวกับส่วนราชการอื่น ในสำนักนายกรัฐมนตรี

นอกจากนั้น แม้ว่าการกำหนดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่มีใช้กรมตามมาตรา 18 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นั้น แม้ว่าจะกระทำได้ตามกฎหมายก็ตาม และลักษณะการเป็นหน่วยงานตามมาตรา 18 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวต้องเป็นหน่วยงานที่มีลักษณะพิเศษโดยเฉพาะที่ต้องการการบริหารที่

แตกต่างจากกระทรวง ทบวง กรม เป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานสัมพันธ์กับต่างประเทศ หรือเป็นหน่วยงานที่มีได้ใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย หรือไม่ต้องใช้อำนาจในการบังคับบัญชา แต่ถ้าเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติราชการปกติตามอำนาจหน้าที่ที่มีกฎหมายบัญญัติ ในระบบการบริหารราชการแผ่นดินปัจจุบันยังคงกำหนดให้กระทรวง ทบวง กรม เป็นนิติบุคคล ซึ่งมีผลทำให้กฎ ระเบียบต่าง ๆ ของทางราชการที่ออกมาใช้บังคับเพื่อปฏิบัติราชการเป็นการกำหนดขึ้นเพื่อรองรับส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลทั้งสิ้น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในฐานะที่เป็นหน่วยงานทางปกครองที่ใช้อำนาจมหาชน ฉะนั้น การที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และการปฏิบัติงานหลายเรื่องเป็นการใช้อำนาจมหาชน รวมทั้งตามข้อเสนอแนะในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามผลการศึกษานี้ สำนักงานจำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่เพิ่มขึ้นในการตรวจสอบและบังคับการตามกฎหมาย การปฏิบัติงานของสำนักงานฯ จึงต้องใช้อำนาจหน้าที่และปฏิบัติราชการที่ไม่แตกต่างจากกรมทั่วไป ซึ่งต้องใช้กฎ ระเบียบ เช่นเดียวกับส่วนราชการอื่น ๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนฐานะของสำนักงานฯ ให้เป็นส่วนราชการในระดับกรมที่เป็นนิติบุคคล เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่เกิดข้อขัดข้องในการปฏิบัติราชการภายใต้กฎ ระเบียบของทางราชการในปัจจุบัน

(5) ความเหมาะสมในการนำมาตรการทางอาญามาใช้ในกรณีที่มีการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ

ตามที่สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอให้มีการศึกษาถึงความเหมาะสมในการนำมาตรการทางอาญามาใช้ในกรณีที่มีการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการตามแนวทางกฎหมายต่างประเทศนั้น จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศ ปรากฏว่ามีกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสและกฎหมายของเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนได้มีการตรากฎหมายโดยมีการกำหนดโทษทางอาญาสำหรับการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการไว้ในกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสได้กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นการกำหนดโทษสำหรับการกระทำที่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เพศ สถานะทางครอบครัว การตั้งครรภ์ สภาพทางกายภาพ ชื่อสกุล สุขภาพ ความพิการ ทางการเมือง กิจกรรมเกี่ยวข้องกับสหภาพ บุคลิกลักษณะชาติกำหนด สัญชาติ เชื้อชาติ ความเชื่อทางศาสนา อันจะเห็นได้ว่าเป็นการกำหนดโทษสำหรับกรณีทั่วไปไม่เฉพาะการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ส่วนเขตบริหารพิเศษฮ่องกง แม้จะมีการตรากฎหมายเฉพาะว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ แต่ก็มีกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการเลือกปฏิบัติไปเรื่องอื่น ๆ ด้วย กล่าวคือ กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติทางเพศ กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติของสถานภาพทางครอบครัว และกฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ

สำหรับความเหมาะสมที่จะนำมาตราการทางอาญามากำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 นั้น เมื่อพิจารณาบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ปราบกฏว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดมาตรการในการกำหนดให้คนพิการมีสิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เพื่อให้มีคำสั่งเพิกถอนการกระทำอันเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมที่ทำให้คนพิการได้รับหรือจะได้รับความเสียหายได้ รวมทั้งกำหนดให้คนพิการมีสิทธิที่จะฟ้องต่อศาล เพื่อเรียกร้องค่าเสียหายฐานละเมิด โดยให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษ (punitive damages) ซึ่งเป็นมาตรการในการลงโทษเพื่อเป็นการป้องกันและป้องปรามมิให้บุคคลกระทำละเมิดในสถานะนั้นอีก และการกำหนดค่าเสียหายก็เปิดโอกาสให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดให้เหมาะสมกับความเสียหายที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณีได้ และค่าเสียหายนั้นจะตกแก่คนพิการ มาตรการลงโทษผู้ฝ่าฝืนโดยการเรียกค่าเสียหาย จึงเป็นการลงโทษที่คำนวณจากการได้รับประโยชน์จากการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งเป็นผลโดยตรงในการลงโทษผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และเกิดประโยชน์แก่คนพิการที่เป็นผู้เสียหาย มากกว่าการใช้มาตรการทางอาญาซึ่งจะไม่เกิดประโยชน์ต่อคนพิการ ดังนั้น บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 จึงมีความเหมาะสมกับสภาพการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทย เนื่องจากพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 เป็นกฎหมายในลักษณะของการส่งเสริม การนำโทษทางอาญามากำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ นอกจากจะไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกฎหมายแล้วยังเป็นการก่อให้เกิดข้อโต้แย้งสำหรับบุคคลปกติทั่วไปที่จะต้องรับโทษทางอาญาในการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ และจะส่งผลให้เกิดการไม่ยอมรับหรือหลีกเลี่ยงการปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่ตนต้องดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ นอกจากนี้ ในกรณีที่ประเทศไทยจะนำบทลงโทษทางอาญามาใช้สำหรับกรณีการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการก็มีความจำเป็นจะต้องพิจารณาถึงการตรากฎหมายเพื่อการคุ้มครองบุคคลที่ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เนื่องจากเหตุอื่น ๆ นอกเหนือจากความพิการด้วยตามแนวทางของกฎหมายต่างประเทศ การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 เพื่อนำบทกำหนดโทษทางอาญามาใช้สำหรับการเลือกปฏิบัติแก่คนพิการ จึงยังไม่เหมาะสมทั้งในบริบทของกฎหมายและก่อให้เกิดข้อโต้แย้งสำหรับบุคคลที่อาจได้รับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมโดยเหตุอื่น นอกจากความพิการอย่างไรก็ตาม เพื่อให้คนพิการซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมได้รับการคุ้มครองและได้รับการเยียวยาตามหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 บัญญัติไว้ได้

อย่างแท้จริง จึงสมควรกำหนดให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้เป็นสิทธิของคนพิการในการร้องขอให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

5. สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

5.1 ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

มีหลักการในการ แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

- (1) เพิ่มบทบัญญัติในการกำหนดสิทธิคนพิการในการเข้าถึงและใช้สิทธิประโยชน์ตามกฎหมายกำหนด
- (2) เพิ่มบทบาทขององค์กรคนพิการในการช่วยเหลือคนพิการ
- (3) กำหนดบทบาทหน้าที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แห่งชาติ ให้เป็นหน่วยปฏิบัติการในการตรวจสอบและดูแลคนพิการ และปรับปรุงสถานะของสำนักงานให้เหมาะสมกับอำนาจหน้าที่ และภารกิจที่เพิ่มขึ้น
- (4) ปรับปรุงการบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีประสิทธิภาพและคล่องตัวมากขึ้น

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติมี ดังนี้

(1) กำหนดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ รวมทั้ง เป็นหน่วยตรวจสอบและดูแลการดำเนินการให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยกำหนดให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่เพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

(ก) ให้สำนักงานมีหน้าที่ตรวจสอบ ให้คำแนะนำและช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับสิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกตามที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 กำหนดไว้ (เพิ่มมาตรา 13 (4/1))

(ข) ให้สำนักงานจัดให้มีศูนย์บริการคนพิการ ตามจำนวนและสถานที่ตั้งที่เหมาะสม ที่จะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการให้บริการได้อย่างทั่วถึง โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดตั้ง ดังต่อไปนี้ (เพิ่มมาตรา 20/3)

- การจัดตั้งและดำเนินการของศูนย์บริการคนพิการ อาจจัดตั้งและดำเนินการ โดยสำนักงานหรือโดยการมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรคนพิการ หรือองค์กรเอกชน เป็นผู้จัดตั้งและดำเนินการก็ได้ เพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือคนพิการโดยเฉพาะ การร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดตั้งและดำเนินการศูนย์บริการคนพิการ

- ในการมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐ องค์การคนพิการ หรือองค์การเอกชน เป็นผู้จัดตั้งหรือดำเนินการศูนย์บริการคนพิการ ให้สำนักงานจัดทำเป็นบันทึกข้อตกลงการจัดตั้งและดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่สำนักงานกำหนด ทั้งนี้ ศูนย์บริการคนพิการที่จัดตั้งและดำเนินการตามบันทึกข้อตกลงกับสำนักงาน อาจได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากงบประมาณแผ่นดิน หรือกองทุนได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

(ค) ศูนย์บริการคนพิการแต่ละแห่งให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (เพิ่มมาตรา 20/4 วรรคหนึ่ง)

- สำรวจและติดตามสภาพปัญหาคนพิการในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ
- ให้บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์สวัสดิการและความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด รวมทั้งการให้คำปรึกษาหรือช่วยดำเนินการเกี่ยวกับการขอใช้สิทธิประโยชน์แก่คนพิการ หรือการอื่นใดเพื่อให้ความสะดวกแก่คนพิการ
- เป็นผู้แทนคนพิการในการเรียกร้องการได้รับสิทธิประโยชน์สำหรับคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้
- การประสานความช่วยเหลือคนพิการเพื่อให้ได้รับการดูแลรักษาพยาบาลเบื้องต้นเพื่อบรรเทาเหตุแห่งการพิการมิให้เกิดอันตรายร้ายแรง
- การประสานความช่วยเหลือกับหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเพื่อช่วยเหลือดูแลคนพิการตามประเภทที่เกี่ยวข้อง
- การช่วยเหลือให้คนพิการได้รับความช่วยเหลือให้มีอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับคนพิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้
- การให้ความช่วยเหลือในการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานแก่คนพิการ และการช่วยเหลือในการฝึกอาชีพและการจัดหางานให้แก่คนพิการ
- การติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ และการดำรงชีวิตของคนพิการ

(ง) ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์และความช่วยเหลืออื่นใดตามที่ศูนย์บริการคนพิการแจ้งให้ทราบ ในกรณีที่มีปัญหาการดำเนินการให้ศูนย์บริการคนพิการรายงานต่อสำนักงานเพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยหรือดำเนินการอื่นใดตามอำนาจหน้าที่ (เพิ่มมาตรา 20/4 วรรคสอง)

(จ) ในกรณีที่สำนักงานตรวจสอบการได้รับสิทธิประโยชน์ของคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว พบว่าหน่วยงานของรัฐหรือผู้เกี่ยวข้องฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สำนักงานดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (เพิ่มมาตรา 22/1)

- แจ้งให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมายเพื่อสั่งการให้ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

- ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือผู้เกี่ยวข้องยังไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาอันสมควร ถ้าเป็นหน่วยงานของรัฐให้สำนักงานรายงานต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งการ แต่ถ้าเป็นผู้เกี่ยวข้องอื่นที่มีใช้หน่วยงานของรัฐให้สำนักงานแจ้งหน่วยงานของรัฐ ที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบพิจารณาสั่งการเพื่อให้มาตรการบังคับตามกฎหมายนั้น ในกรณีที่ หน่วยงานของรัฐละเลยไม่ดำเนินการหรือดำเนินการล่าช้าจนอาจเกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่คนพิการ ให้สำนักงานรายงานต่อคณะกรรมการเพื่อมีมติให้ดำเนินการตามความจำเป็นเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายให้แก่คนพิการได้ โดยให้ถือว่ามติของคณะกรรมการเป็นที่สุด

(2) ปรับปรุงสถานะของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติเป็นสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติแห่งชาติ โดยมีฐานะเป็นกรม ในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ที่เพิ่มขึ้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 12)

(3) กำหนดสิทธิคนพิการในการเข้าถึงและใช้สิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้สิทธิประโยชน์ตามที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้อย่างแท้จริง โดยกำหนดให้คนพิการมีสิทธิ ดังต่อไปนี้ (เพิ่มมาตรา 20/1)

(ก) การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ สวัสดิการ และความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด ในกรณีนี้ เมื่อคนพิการร้องขอเพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารหรือใช้สิทธิประโยชน์ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนี้มีหน้าที่ชี้แจงรายละเอียดและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการเพื่อให้สามารถใช้สิทธิประโยชน์นั้นได้

(ข) ในกรณีที่คนพิการประสงค์จะใช้สิทธิประโยชน์ในเรื่องใดตามพระราชบัญญัตินี้ คนพิการมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องดำเนินการสนับสนุนหรือปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อให้คนพิการนั้นสามารถใช้สิทธิได้อย่างเหมาะสมกับสภาพความพิการ โดยคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกตามสภาพความพิการ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปฏิบัติที่สามารถใช้สิทธิโดยเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

(ค) การร้องขอให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรม

(ง) การเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนจัดให้มีหรืออำนวยความสะดวกในการใช้สิทธิของคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้

(จ) การร้องขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาลเบื้องต้นเพื่อบรรเทาเหตุแห่งความพิการ มิให้เกิดอันตรายร้ายแรง

(ฉ) การเสนอแนะต่อคณะกรรมการ สำนักงาน หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อกำหนดมาตรการในการดูแลความเป็นอยู่ของคนพิการให้สามารถดำรงชีวิตเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

(4) เพิ่มบทบาทขององค์กรคนพิการในการช่วยเหลือคนพิการ (เพิ่มมาตรา 20/2)

กำหนดให้องค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการตามที่คณะกรรมการรับรองตามมาตรา 6 (10) มีสิทธิดำเนินการอื่นนอกเหนือจากการดำเนินการแทนคนพิการในการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายตามที่มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 บัญญัติไว้ ดังต่อไปนี้

(ก) เป็นผู้แทนคนพิการในการเรียกร้องให้ได้รับสิทธิประโยชน์สำหรับคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้

(ข) การให้ความช่วยเหลือคนพิการเพื่อให้สามารถเข้าถึงการได้รับสิทธิประโยชน์ และการใช้สิทธิประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดให้มีขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

(ค) การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อให้มีการส่งเสริมหรือช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับสิทธิประโยชน์อย่างครบถ้วนและเสมอภาค

(ง) การเสนอแนะต่อคณะกรรมการหรือสำนักงาน เพื่อให้มีการปรับปรุงสิทธิประโยชน์แก่คนพิการเพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม

(จ) การได้รับมอบหมายจากสำนักงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

(5) ปรับปรุงการบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้คณะกรรมการบริหารกองทุนสามารถมอบหมายให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำ จังหวัด ซึ่งเป็นองค์กรในระดับจังหวัดที่มีความใกล้ชิดกับคนพิการในพื้นที่พิจารณาอนุมัติเงินแทนได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาและอนุมัติเงินของกองทุนสามารถดำเนินการได้ โดยไม่ต้องเสนอคำขออนุมัติต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาทุกกรณี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 26 (2))

5.2 ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

โดยที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 กำหนดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีฐานะเป็นกรมในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงมีความจำเป็นต้องแก้ไขมาตรา 17 แห่ง

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 เพื่อกำหนดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนา
คุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติเป็นหน่วยงานในระดับกรมในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง
ของมนุษย์ และกำหนดให้มีการโอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ ภาระ
ผูกพัน รวมทั้งบรรดาข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการแห่งชาติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550
ไปเป็นของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไป
อย่างต่อเนื่อง

บันทึกหลักการและเหตุผล
 ประกอบร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ..)
 พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 255๐ดังต่อไปนี้

(1) ปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติให้เป็นหน่วยปฏิบัติการในการส่งเสริมและดูแลคนพิการ รวมทั้งตรวจสอบการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 12 และเพิ่มมาตรา 13 (4/1) มาตรา 20/3 มาตรา 20/4 และมาตรา 22/1)

(2) เพิ่มบทบัญญัติในการกำหนดสิทธิคนพิการในการเข้าถึงและใช้สิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนด (เพิ่มมาตรา 20/1)

(3) เพิ่มบทบาทขององค์กรคนพิการในการช่วยเหลือคนพิการ (เพิ่มมาตรา 20/2)

(4) ปรับปรุงการบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีประสิทธิภาพและคล่องตัวมากขึ้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 26 (2))

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 28 กันยายน 2550 ปรากฏว่ายังมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้บังคับกฎหมายให้เกิดประสิทธิภาพในบางกรณีที่ต้องมีการแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตามแนวนโยบายแห่งรัฐที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติรับรองไว้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตคนพิการ

.....
.....

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนา
คุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 12 ให้มีสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
มีฐานะเป็นกรมในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีเลขาธิการซึ่งเป็น
ข้าราชการพลเรือนสามัญเป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติราชการของสำนักงาน”

มาตรา 4 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (4/1) ของมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

“(4/1) ตรวจสอบและให้คำแนะนำและช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับสิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกตามพระราชบัญญัตินี้”

มาตรา 5 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 20/1 มาตรา 20/2 มาตรา 20/3 และมาตรา 20/4 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

“มาตรา 20/1 เพื่อประโยชน์ให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้สิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คนพิการมีสิทธิดังต่อไปนี้

(1) การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ สวัสดิการและความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด ในการนี้ เมื่อคนพิการร้องขอเพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารหรือใช้สิทธิประโยชน์ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนั้นมีหน้าที่ชี้แจงรายละเอียดและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการเพื่อให้สามารถใช้สิทธิประโยชน์นั้นได้

(2) ในกรณีที่คนพิการประสงค์จะใช้สิทธิประโยชน์ในเรื่องใดตามพระราชบัญญัตินี้ คนพิการมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องดำเนินการสนับสนุนหรือปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อให้คนพิการนั้นสามารถใช้สิทธิได้อย่างเหมาะสมกับสภาพความพิการ โดยคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกตามสภาพความพิการ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปฏิบัติที่สามารถใช้สิทธิโดยเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

(3) การร้องขอให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

(4) การเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนจัดให้มีหรืออำนวยความสะดวกในการใช้สิทธิของคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้

(5) การร้องขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาลเบื้องต้นเพื่อบรรเทาเหตุแห่งความพิการ มิให้เกิดอันตรายร้ายแรง

(6) การเสนอแนะต่อคณะกรรมการ สำนักงานหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อกำหนดมาตรการในการดูแลความเป็นอยู่ของคนพิการให้สามารถดำรงชีวิตเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

ให้สำนักงานมีหน้าที่ดำเนินการสนับสนุน ประสานงาน และแก้ไขปัญหาเพื่อให้คนพิการสามารถใช้สิทธิตามมาตรา

มาตรา 20/2 องค์การด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ ที่คณะกรรมการรับรองตามมาตรา 6 (10) นอกจากจะได้รับสิทธิตามบทบัญญัติอื่นในพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้มีสิทธิดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) เป็นผู้แทนคนพิการในการเรียกร้องให้ได้รับสิทธิประโยชน์สำหรับคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้
- (2) การให้ความช่วยเหลือคนพิการเพื่อให้สามารถเข้าถึง การได้รับสิทธิประโยชน์และการใช้สิทธิประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดให้มีขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้
- (3) การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อให้มีการส่งเสริมหรือช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับสิทธิประโยชน์อย่างครบถ้วนและเสมอภาค
- (4) การเสนอแนะต่อคณะกรรมการหรือสำนักงาน เพื่อให้มีการปรับปรุงสิทธิประโยชน์แก่คนพิการเพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม
- (5) การได้รับมอบหมายจากสำนักงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่องค์การด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการตามวรรคหนึ่งได้ใช้สิทธิเรียกร้องแทนคนพิการตาม (1) หรือเสนอแนะตาม (3) หรือ (4) ให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบมีหน้าที่พิจารณาและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ โดยคำนึงถึงการคุ้มครองคนพิการเป็นสำคัญ

มาตรา 20/3 เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ ให้คำแนะนำและช่วยเหลือคนพิการ ให้ได้รับสิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สำนักงานจัดให้มีศูนย์บริการคนพิการ ตามจำนวนและสถานที่ตั้งที่เหมาะสมที่จะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการให้บริการได้อย่างทั่วถึง

การจัดตั้งและดำเนินการของศูนย์บริการคนพิการตามมาตรา นี้ อาจจัดตั้งและดำเนินการโดยสำนักงานหรือโดยการมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐ องค์การคนพิการ หรือองค์กรเอกชน เป็นผู้จัดตั้งและดำเนินการก็ได้

ในการมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐ องค์การคนพิการ หรือองค์กรเอกชนเป็นผู้จัดตั้งหรือดำเนินการศูนย์บริการคนพิการ ให้สำนักงานจัดทำเป็นบันทึกข้อตกลงการจัดตั้งและดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่สำนักงานกำหนด ทั้งนี้ ศูนย์บริการคนพิการที่จัดตั้งและดำเนินการตามบันทึกข้อตกลงกับสำนักงาน อาจได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากงบประมาณแผ่นดินหรือกองทุนได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 20/4 ศูนย์บริการคนพิการที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 20/3 ให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) สำรวจและติดตามสภาพปัญหาคนพิการในเขตพื้นที่รับผิดชอบ
  - (2) ให้บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ สวัสดิการและความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด รวมทั้งการให้คำปรึกษาหรือช่วยดำเนินการเกี่ยวกับการขอใช้สิทธิประโยชน์แก่คนพิการ หรือการอื่นใด เพื่อให้ความสงเคราะห์แก่คนพิการ
  - (3) เป็นผู้แทนคนพิการในการเรียกร้องการได้รับสิทธิประโยชน์สำหรับคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้
  - (4) การประสานความช่วยเหลือคนพิการเพื่อให้ได้รับการดูแลรักษาพยาบาลเบื้องต้นเพื่อบรรเทาเหตุแห่งการพิการมิให้เกิดอันตรายร้ายแรง
  - (5) การประสานความช่วยเหลือกับหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเพื่อช่วยเหลือดูแลคนพิการตามประเภทที่เกี่ยวข้อง
  - (6) การช่วยเหลือให้คนพิการได้รับความช่วยเหลือให้มีอุปกรณ์ที่จำเป็น สำหรับคนพิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้
  - (7) การให้ความช่วยเหลือในการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานแก่คนพิการ และการช่วยเหลือในการฝึกอาชีพและการจัดหางานให้แก่คนพิการ
  - (8) การติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ และการดำรงชีวิตของคนพิการ
- ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์และความช่วยเหลืออื่นใดตามที่ศูนย์บริการคนพิการแจ้งให้ทราบ ในกรณีที่มีปัญหาการดำเนินการให้ศูนย์บริการคนพิการรายงานต่อสำนักงานเพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยหรือดำเนินการอื่นใดตามอำนาจหน้าที่”

มาตรา 6 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 22/1 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

“มาตรา 22/1 ในกรณีที่สำนักงานตรวจสอบการได้รับสิทธิประโยชน์ของคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว พบว่าหน่วยงานของรัฐหรือผู้เกี่ยวข้องฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สำนักงานมีอำนาจแจ้งให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ

ตามกฎหมายเพื่อสั่งการให้ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้
แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือผู้เกี่ยวข้องยังไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลา
อันสมควร ถ้าเป็นหน่วยงานของรัฐให้สำนักงานรายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการ
แต่ถ้าเป็นผู้เกี่ยวข้องอื่นที่มีใช้หน่วยงานของรัฐให้สำนักงานแจ้งหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่
รับผิดชอบพิจารณาสั่งการเพื่อใช้มาตรการบังคับตามกฎหมายนั้น ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐละเลย
ไม่ดำเนินการหรือดำเนินการล่าช้าจนอาจเกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่คนพิการ ให้สำนักงานรายงาน
ต่อคณะกรรมการเพื่อมีมติให้ดำเนินการตามความจำเป็นเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายให้แก่คน
พิการได้

มติของคณะกรรมการตามวรรคสองให้เป็นที่สุด ”

มาตรา 7 ให้ยกเลิกความใน (2) ของมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม
และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(2) พิจารณานุมัติการจ่ายเงิน อนุมัติโครงการ กำหนดวงเงิน และรายการค่าใช้จ่าย
เพื่อสนับสนุนแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามที่
คณะอนุกรรมการตามประเภทคนพิการ คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
ประจำจังหวัด คณะอนุกรรมการอื่นเสนอ ในการนี้คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนอาจมอบหมายให้
คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดดำเนินการแทนได้ ทั้งนี้
ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 เพื่อยกฐานะสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ขึ้นเป็นกรมในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (เพิ่มมาตรา 17 (4/1))

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... กำหนดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีฐานะเป็นกรมในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามภารกิจที่เพิ่มขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความคล่องตัว ในการนี้ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

.....

.....

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (4/1) ของมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545

“(4/1) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ”

มาตรา 4 ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ
 หนี้ และภาระผูกพันทั้งปวง ของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
 ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ไปเป็นของสำนักงาน
 ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง
 กรม พ.ศ. 2545 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้โอนบรรดาข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานส่งเสริมและ
 พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
 พ.ศ. 2550 ไปเป็นข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคน
 พิจารณ์แห่งชาติตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
 พระราชบัญญัตินี้

มาตรา 6 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี